

Braşovai Lapok

Ára 5 lei

Vasárnap
1931 * szeptember 20

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

215. szám
XXXVII. évtőlva

Ára 5 lei

Ma kezdjük Vécsey Zoltán: „A siró város” regényének közlését

ERISZ ALMÁJA

Boila Romulus alkotmánytervezete szertartott és vihart aratott. A regátiak oppant dühbe gurultak, árulást és pevéatot kiáltanak és Maniut, Mihalachet fenyegetően vonják kérdőre: szolidaritást vállalnak-e az erdélyi autonómia (!) terével (amit szerintük a decentralizáció jelentene) vagy sem?

A válasz hiába lenne vagy egész bizonyosan lesz is negatív, a mérgezett nyilak most már fel vannak azzva, az erdélyi kérdés s ennek a szürke rájája, a Boila programja csak egy kétesen szerencsés alkalom, hogy a legveszedelmesebb riválsra, a hatalomhoz legközelebb került nemzetiparasztpártra halálos csapást mérhessenek és a kormányzásra egyszerűsmindenkorra alkalmatlanná és Bukarest felé teljesen harcképtelenné tegyék.

Abban az alkotmánytervezetben tudniillik nincs egyetlen mondat, egyetlen rendelkezés sem, amiből arra lehetne következtetni, hogy megvalósulása esetén Erdély önmagát igazgató tartomány lesz, amely csak vékony és gyöngye szálakkal fűződne az okiráltságához. Ez az egész tervezet maga is inkább csak válasz akart lenni Jorgák ama rendszerére, mely nemcsak a kormányzástól, de a közhivatalokból is száműzte az erdélyieket s egy másuttan készült ledönteni mindama bástyákat, melyeket a nemzetiparasztpárt a saját és Erdély jövője számára épített.

A nagy műharag tehát semmi egyéb, mint a hatalomféltés ösztönös kitörése. S milyen szerencsés találkozás, hogy ugyanakkor, mikor Jorgát, a tudóst elborítja a harag, Averscut, a generalist is kihozza sodrából az „erdélyi autonómia” proklamálása. Azzal az erős öntudattal dühöngnek Maniuk ellen, amiről Ferro azt mondja, hogy a nagy harcosok és a nagy irodalmárok könnyen hitetik el magukkal, (hozzátehetjük: és akarják elhitetni másokkal is), hogy az embereket, a népeket kormányozni tudják. Az, amit produkáltak, vajmi kevés és kétesértékű ahoz, hogy más pártok és politikusok műveit vagy törekvéseit alaposabb tanulmány nélkül értéktelennek, károsnak, sőt honárló jellegűnek nyilvánítsák.

Az a szellem ez, amint szintén a Róma nagysága és hanyatlása nagy írójától idézhetjük, mely „a klientéla szellemével megrontott időben az általános szigorúságot mindenki csak mások ellen fordítja és soha a tulajdon barátai vagy rokonai ellen, akiknek protektoraió lettek a legkönyörtelenebb bírálók is”.

És a másokon — a nemzetiparasztpárton keresztül, — melynek, sajnos, csak az ellenzéki gyulladnak ki a jó szándékai és a nemesebb erkölcsi, Erdélyi rálik szerencsétlen bünbakká, akitől — a megbizhatatlantól, a gyanustól, a veszedelmestől — még a levegőt is elvonnák, csak hogy ki ne fejthesse a neki tulajdonított gonosz szándékait.

A Boila megalkotott alkotmánytervezete még azt a rut hazaárulást sem követi el, hogy a nemzeti kisebbségek nyelvi és kulturális szabadságát akár a párisi egyezmény, akár a gyulafehérvári határozat, akár az iskola alapítvány -

ségi törvény mértékéig biztosítaná. Ellenkezéleg: az erdélyi autonómiában az idegenek még csak előkelő idegenek sem lesznek, hanem maradnak címzetes joggal és egyenlőséggel felruházott harmadosztályú polgárok.

Félmillió pengőre

emelték a bia—torbágyi merénylők nyomravezetőinek jutalomdíját

A 15 millió lejes összeget Magyarország, Németország, Svájc és Románia adják össze, mert egész Középeurópát behálózó maffiát sejtene a merénylet mögött

Zsitvay pénzügyminiszter nagy beszéde az áldozatok temetésén

Budapest, szeptember 18.

Tegnap délután háromórakor temették el tízezrekre rugó tömeg jelenlétében a bia—torbágyi vasúti merénylet áldozatait. Már egyórakor hatalmas tömeg hőmpölygött az uttesteken, amerre a menetnek el kellett vonulnia. A rendet a karhatalom tartja fenn. A házakon gyászlobogók lengenek.

Az áldozatok tízenkilenc koporsóban nyugszanak, amelyeket két század diszlovas rendőr áll körül. A koporsókon hatszáz koszorú, közöttük Horváth Miklós kormányzóé, a kormányé, a felsőházé, a MÁV-é, és a fővárosé. A katal-

Az igazságügyminiszter gyászbeszéde

Ezután Zsitvay igazságügyminiszter a kormány részére fenntartott emelvény elülső párkányához lép és elmondja gyászbeszédét az állam nevében.

— Sebzett szívű, megbántott lelki embertársaim! — kezdte bucsuztatóját a miniszter — a fájdalom, amely beneteket ezzel a merénylettel ért, nemcsak azoké, akik tízezzrel idezarándokoltak, akik kedvesüket, barátjukat, rokonukat siratják, hanem az egész világé. A bomba nem azoknak az ártatlan utasoknak szólt, akik a vonathat voltak, hanem a nézői kegyetlenség mindnyájunk ellen irányult. Annyi példa után a világ minden érző szívét megsebezte a bomba és mi soha nem nyugszunk bele, hogy ki legyünk szolgáltatva ennek az elvetemült, törpe kisebbség gaztetteinek. Kiáltó szóval kiáltjuk: Quoosque tandem abutere?! — az egész világ nevében. Ezen a temetésen az egész világ józan esztét és szívét tetemre hívom. Adjunk rá választ határozott visszautasítással és akkor egyszerre végetvethetünk ezeknek a borzalmaknak. Te polgár, aki munkás tagja vagy a társadalomnak, és te munkás, ki polgára vagy hazádnak, tudd meg, hogy egyaránt leselkedik rád a rém. A bomba neked is szólt, te sem tudhatod, melyik pillanatban marad hozzátartozó nélkül gyermeked, feleséged, férjed. A gyűlölet iskolája az, amely elvezetett Torbágyig. Kell tehát, hogy palota és kunyhó együttes szeretettel felszárítsa azt a pusztító áradatot, amely lépten-nyomon, hol itt, hol ott, felüti a fejét. Embert, tudd meg, hogy büntetés alá-

Ha valakinek fel kellene háborodnia és haragos tiltakozást hallatnia a nemzetipárti alkotmánytervezet ellen, azok az erdélyi kisebbségek, melyek szabad levegőt, világosságot, megértést, igazságot, demokratikus berendezkedést várnak, s elhelyett még a jövő kilátásaiban is csak melőzést, bántalmat, csalódást találnak.

Mi azonban nem dühödünk fel és nem is protestálunk. A hatalomért való tülekedés tirádáit és cirádáit sokkal jobban

ismerjük már, semhogy félreismerhetnénk a Gyulafehérvári pótkávéjaul szolgáló tervezetét. Ez az alkotmány nekünk ép úgy kell, mint a regátiaknak, s ha miatta mégis összevesznek, az a reménység táplálja nyugalmunkat, hogy ebből a viszálykodásból majd megszületik a legújabb konstitúció, amelyben nekünk is örömrünk telik. Kölcsönös bizalmon, megbecsülésen és megértésen alapuló demokratikus jogrend és igazságosság.

falkkal szemben álló emelvényen sorakoznak a miniszterek, gróf Károlyi Gyula miniszterelnökkel az élükön, valamint a budapesti diplomáciai kar tagjai. A kormányzó gróf Károlyi Gyula képviseli.

Az eltemetésre váró áldozatok között tízenkét katolikus, három református, egy zsidó, két anglikán és egy unitárius van.

A temetési szertartás pontban háromórakor vette kezdetét. Először a rendőrezekar Chopin gyászindulóját játssza el, majd a MÁV-dalárda énekel gyászdalokat.

sulsz, ha nem állasz ellen a rémnek. A szeretet kísérelje örök nyugalomra testvéreinket, Torbágy ártatlan áldozatait, virasszon sirjuk felett és szárítsa fel a közvetlen vesztesékek elapadni nem akaró könnyeit!

Zsitvay igazságügyminiszter így fejezte be beszédét:

— Könyörögjünk a mindenható Istennel!

Ezek a szavai már hangos zokogásba fultak. A beláthatatlan tömeg egy emberként zokogott, úgy, hogy a hangosan felszóló sirástól eleinte alig lehetett hallani a Himnusz kezdő akkordjait, amit a honvédeknek előadott.

A Himnusz hangjai után az egyházi szertartás vette kezdetét az egyes felekezetek papjaival. A katolikus beszentelést Beyer esztergomi püspök végezte, a reformátusoké Ravasz László, az unitáriusoké Józán püspök, míg a zsidó halottat Kis Arnold főrabbi kísérté imájával utolsó útjára. Az áldozatok között

Egész Középeurópát behálózó maffia

Legújabb jelentések szerint a nyomozás megállapította, hogy egész Közép-Európát aláaknázó maffiával állunk szemben. Eppen ezért Svájc, Magyarország, Németország és Románia együttesen félmillió pengőre, vagyis 15 millió lejre emelték fel a jutalomdíjat, amelyet a nyomravezetőnek kiszolgáltatnak, bármelyik országban is fedezze fel a maffiát. Egyébként a

tegnap kihallgatott Szakács József népházbeli lakos ellen a gyanu összeomlott és az eljárást ellene be is szüntették.

A biatorbágyi merénylet hatásának kell tulajdonítani, hogy a magyarországi 35-as bizottság egyelőre elállott a jövedelemadó tervbevett 100 százalékos emelésétől, miután a mostani közhangulatot nem tartja alkalmasnak.

Egy fekete herceg, aki orvos és ügyvéd

Van-e néger nemzeti érzés?

Grandville, szeptember 18.

Jersey-sziget és a saint-malo-i öböl között került kezembe hosszú hetek után magyar betű; a kis yacht német kapitánya kedveskedett ócska magyar lapokkal. Az újság aznap szennációja — tengeri uton friss a négyhetes esemény is, — ha előbb nem hallott róla az ember — a néger orvos hullámfürdői affairje volt, amellyel pendantja legkedvesebb utitársammal történt 1924-ben. Ott feküdt mellett a fedélzeti hajópaddlón egy szál fehér nadrágban és tenniszgömbben Prince Kojó Tovalou-Houenou, a feketébőrű herceg, akit hét esztendő előtt Páris egyik legelőkelőbb étterméből három amerikai ficsur ki akart dobni, egész egyszerűen azért, mert ennek az exotikus hercegnek az afrikai nap feketére színtette a bőrt. A három szőke yengi azonban a legalaposabban a rövidet húzta, mert a francia kormány egyszerűen kitessékelte őket Franciaország területéről.

Az úgy akkora hullámokat vert, hogy politikai hullámfürdőbe került mindkét állam köztársasága, a washingtoni szenátusban tiltakoztak az amerikaiak kitiltása ellen, az akkori francia miniszterelnök pedig, aki nem más volt, mint Poincaré, egy kormánypárti képviselővel meginterjúvoltatta magát a washingtoni tiltakozást határozottan visszautasította. Kijelentette, hogy minden külföldi polgár köteles a francia törvényekhez és közfelfogáshoz alkalmazkodni. És hozzátette, hogy a megsértett néger ur francia állampolgár, Franciaországnak egyik nagyon értékes polgára, mert a legműveltebb emberek közé tartozik s a francia nemzetnek politikai szempontból is érdeke, hogy legalább is olyan jól érezze magát francia földön, mint az amerikai vendégek...

Poincaré érveire már nem akadt válaszolni valója az amerikai sajtónak, de a washingtoni néger-ellenes szenátoroknak sem, mert akármennyire is fekete a bőre Houenou hercegnek, támadói csak amerikai businessmanok voltak, ő pedig okleveles orvos, bejegyzett ügyvéd a fellebbviteli bíróságoknál s azonfelül a dahomeyi trón egyedüli jogos várományosa, arra az esetre, ha ennek a jelentős kolonának francia és angol urai bármilyen okból is egy napon a Behanzin-dinasztiát, amely háromszáz évig uralkodott Dahomey-ben, ismét ősi jogaihoz juttatná. Houenou herceg véleményére a néger kérdésben azonban nem azért lehet kíváncsi az ember, mert a francia szellemi és társaséletben kivételes pozíciót tölt be fekete létére is, hanem, mert a világ összes néger szervezeteinek a bizalma három év előtt feléje fordult és most ő

a „Fekete-fajt védő világ-liga” elnöke.

Nagyon lelkiismeretesen töltheti be hivatalát, amelynek kitűnő lehet az organizációja is, mert amikor emlitem neki a budapesti esetet, rögtön megjegyzi, hogy ő már két hete kapott értesítést róla és boldog meglepéssel teszi hozzá, hogy „a budapesti városi tanács sikkesen viselkedett” — ami egy francia kulturájú ember részéről a képzelhető legnagyobb dicséret.

— Ilyen apró esetek ezrével történnek naponta Észak-Amerikában, — mondja — ahol a négereket nem tekintik embereknek... A négergyűlölet nem vall valami nagy kulturára... De okosságra sem... Hiszen a világ legnagyobb problémáját igazán nem lehet olyan egyszerűen elintézni, mint ahogy a yengik képzelik...

Kissé hitetlenkedem, hogy a néger kérdés lenne a világ legnagyobb problémája...

Ironikusan mosolyog:

**FRITZ
KORTNER**

felejthetetlen alakítás
a

Redoute Mozgóban
BRASSÓ.

— Hát, mondjuk, hogy ma még nem az, de az lesz... Helyesebben ha az európaiak nem lennének olyan vadak s nem az egymás felfalásán törnék folyton a fejüket, akkor talán reájönnének, hogy nincsen nagyobb probléma, mint a néger kérdés... És megelőznék mindazt a bajt, amit ez a probléma a világnak, elsősorban pedig a fehér fajnak fog okozni...

Megkérem, magyarázza meg, miben rejlik a fekete veszedelem.

Nagyon világosan magyarázza és megdöbbenő, amit mond:

— Négy-százmillió fekete van a földgömbön. Persze, ez nem fontos adat, mert hiszen például Afrikában még soha népszámlálás nem volt s a néger kultúrviszonyai mellett lehetetlen is... Aminek viszont nem a néger az oka...

Nos, a négyszáz, vagy mondjuk, háromszáz-ötvenmillió néger közel mindössze tízmillió szabad ember... a többi rabszolga...

Egy faj rabszolgasága pedig nem tarthat örökké... Kivált nem egy ekkora fajtaé...

Valóban elképesztő adat.

— De mit ért az alatt, hogy a néger rabszolgák? — kérdezem.

— Egyszerű a dolog, — válaszolja. —

Két szabad néger állam van, Libéria, amely köztársaság és Abesszinia, amely ortodox katolikus királyság. Félig-meddig szabad államnak lehet tekinteni Haitit, amelynek a képviselője a Nemzetek Szövetségében helyet foglal. Azonban a többi néger nem szabad polgár, sorsának intézésébe nem szólhat bele s ha nem is lehet ma már venni és eladni, gazdaságilag rabszolga, aki teljesen ki van szolgáltatva kenyéradónak.

— De hiszen például egyes kolóniák négeri választanak is...

Szomorúan mosolyog:

— Igaz... Egy történelmi véletlen folytán Senegalban négy kerület négeri, Martinique, Guyance és Guadeloupe feketé lakosai hozzájutottak a szerencséhez, hogy képviselőt válasszanak... De máshol csak ahoz van joguk, hogy katonák legyenek, adót fizessenek és a pusztá megélhetésért dolgozzanak...

— Bizonyára nincsenek azon a kultúrfokon, hogy egyáltalán megértsék az államéletet, — jegyzem meg. — Ugy tudom, ötven év előtt például hercegségek államában is még divatban volt az emberáldozat...

Szellemesen hárítja el a vádat:

— Igen, a meghalt férj asszonyai és szolgálói önként megölték magukat... De mondja meg őszintén, nem szebb dolog, mint amit az európai hölgyek csinálnak, akik férjük életét bebiztosítják s aztán a férj halála után vigán élnek a pénzből, amit kapnak.

Jóízűen nevet a tréfán, de aztán komolyan folytatja:

— A nagy baj reánk nézve az, hogy az európai fajok minden igyekeve csak az, hogy a feketéket gazdaságilag kihasználják. Szóval csak addig a mértékig részesíti kultúrában a négereket, amilyen mértékig abból a célból van szüksége rá, hogy minél alaposabban kihasználja. És itt követi el a fehér faj a végzetes hibát, főként az angolok és fran-

Ilyen is csak nálunk történhetik meg

Még a dutyiban is lehet váltót hamisítani, ha a pénz a fogházörök szilveszteri mulatságára kell

Arad, szeptember 18.

Aki váltót hamisít, dutyiba kerül, hogy elvegyék a kedvét az ilyenfajta írásműveletektől. Ami természetesen nem zárja ki azt az eshetőséget, hogy a hüvösre tett váltóhamisító éppen a börtön falai között ne kövessen el újabb stiklilt. Erre szolgáltatott igen érdekes precedenst, Fericeanu Simon mikelakai lakos, aki az elmúlt év végén került be az aradi törvényszék fogházába váltóhamisítás miatt.

Szilveszter napján az aradi fogház őrei elhatározták, hogy az újév öröme nagy murit rendeznek. Megkérték Fericeanút, hogy fedezze a mulatság költségeit és a hüvösre tett váltóhamisító úgy döntött, hogy a murihoz szükséges összeget hamisított váltóval szerzi meg. Fogházörök kíséretében kísértált Ujaradra és

ottan nagybátyjának nevét írva a váltóra, jelentkezett a bank igazgatóságánál. A pénz másnapra ígérték és Fericeanunak sikerült a börtön jól védett falai mögött hamisított váltót értékesítenie és megszerezni így a szilveszteri muri költségeit.

Közben kiderült, hogy a váltó hamis, az aláíróját pedig hiába keresték. Az új-aradi takarékpénztár igazgatója egyszerűen a közben négy rabbal találkoztott és feltűnt neki, hogy az egyik feltűnő buzgalommal igyekezik arcát elrejtetni. Közlebből megnézve a rabot, felismerte benne a váltóhamisítót. Így került Fericeanu másodszor is bíróság elé. A jól sikerült szilveszteri dinom-dánom méltó jutalmaképpen Fericeanu két és fél évi börtönt, a váltóhamisításban segédkező Lukács Béla fogházörök pedig hathónapi fogházat kapott.

Ausztria is pénzügyi szakértőt kér a Népszövetségtől

Németország hajlandó
belemenni a vámok leszállításába

Genf, szeptember 18.

A Népszövetség gazdasági bizottságának csütörtöki ülésén Posse német delegátus mondott beszédet a nemzetközi vámkérdésekről. Kijelentette, hogy Németország hajlandó a vámleszállításra irányuló kívánságokat lehetőleg teljesíteni. A jövő kilátásait azonban pesszimistikusan kell elbírálni, mert újabban azok az államok is foglalkoznak a vámeléssel gondolatával, amelyeket eddig a szabadkereskedelem bástyáinak tekintettek. — Utalva Curtius egyik legutóbbi kijelentésére, amely szerint a mérhetetlen gazdasági válság miatt a föld már szinte reng, Posse kijelentette, hogy valaminek történnie kell és szükség van arra, hogy az egyes államok politikáját az együttműködés gondolatával összhangba kell hozni. Végül annak a kívánságának adott kifejezést, hogy az alakulóban levő nemzetközi agrárhitelbank mellé nemzetközi iparbankot is létesítsenek.

A pénzügyi bizottság ülésén Schöber osztrák külügyminiszter bejelentette, hogy az osztrák kormány legközelebb új banktörvényt alkot és népszövetségi tanácsadó kiküldését kéri az osztrák nemzeti bank mellé.

Ausztriának ugyanis sürgősen 250 millió shilling összegű külföldi hitelre van szüksége. Schöber bejelentése után a pénzügyi bizottság két és fél millió font összegben kölcsönt szavazott meg Ausztria számára, azzal a feltétellel, hogy a szövetségi kormány az új osztrák banktörvényt rövid időn belül kidolgoztassa és megszavaztatja.

A pénzügyi bizottság egyébként behatóan tanulmányozta Magyarországi pénzügyi helyzetét is, a magyar kormány néhány nappal ezelőtt beterjesztett jegyzékével kapcsolatban. Walkó magyar külügyminiszter ma Genfben utazott, hogy a pénzügyi bizottság ülésén a Magyarországnak nyújtandó kölcsön feltételeit megvitassa.

ELETBELÉPETT A HATHÓNAPOS
MORATÓRIUM

A bázei Nemzetközi Fizetések Bankja hivatalos jelentésben közölte, hogy a németországi bankok és a nemzetközi bankkonzorcium között már megállapított hathónapos moratórium életbelépett.

Meg fog győződni, hogy a legtd-
kéletesebb borotva-penge a:



Kérjen díjtalan porotvapengét a romániai
vezérképviselettől:

NARCISSE H. BALTHAZAR
București I. Str. Șelari 7.

ciák... A feketékben volt és van nacionalista érzés. Ha nevelésüknek ezt is tekintetbe vennék és bizonyos mértékig respektálnák, a fehérek szövetségesei lennének... De így nem sokat köszönhetnek a boldogító kultúrából, amely csak munkagépeknek tekintti az érző feketét, aki pedig ember... És állítom, hogy tehetséges fajta...

— Sok művelt néger van?

— Aránylag, tekintve, hogy egy töredékszázalék juthat csak a műveltség áldásaihoz, nagyon sok kiváló emberünk van, — mondja büszkén a herceg. — A magyarok is ismernek egyet, Aldridge, a nagy néger drámai hőst, akinek 1896-ban nagy sikere volt Budapesten. Ma meg tucatjával vannak világhírességek. Például Rene Maran, a francia-néger regényíró, Paul Robeson, a nagy színész, aki Londonban aratja sikereit. O'Neil darabjaiban, Roland Hayes világhírű tenor. És faji szempontból a két nagy publicista, Burghart Dubois és Marcus Garvey, az Egyesült-Államok néger ligájának vezetői. Az ő érdemük jórészt, hogy a megvetett feketéknek Amerikában egyetemik, külön színházuk és negyemillió példányszámban megjelenő lapjaik vannak.

O. A.

Az üveg új korszaka

Azt a régi, közkeletű szólásmondást, hogy „törékeny, mint az üveg” ezennel át kell adnunk az enyészetnek. A technika fejlődése ezt a törékeny közmondást teljesen összetörte. Az idej német építészeti kiállításán vastag üvegfalakat láttunk és az építészeti szabályzat már azt is megengedi, hogy ezeket tűzfalaknak alkalmazzák. A utánunk jövő nemzedékek talán már hinni sem fognak az üveg törékenységekben, ha a múzeumokban nem látnak törékeny üvegtárgyakat.

Eddig is felhasználták az üveget az építkezésnél, de az üveg nem volt a szó szoros értelmében vett építőanyag. Az üvegépületek vasvázból álltak és a vaskeretek közé helyezték el az üveglapokat, amelyek nem voltak szerkezeti részek. Az üveg nem hordott súlyt, nem volt igénybe véve tehervisselésre. A szerkezetek súlyát, az erők által keltett feszültségeket a vasból készült keret vette fel, nem pedig az üveglapok.

Ez a szerkezeti megoldás most gyökeresen megváltozott. A legújabb üvegépítményeknél az üveg épületkövé vált, amelyből falakat, padlózatot és mennyezetet készítenek. Még boltzatokat és kupolákat is üvegből lehet összeállítani. Az építészetbe bevonult új anyag új eljárásokat és új módszereket tesz lehetővé. Az új építőanyagok legpontosabbika az üvegbeton és az üvegvasbeton.

Az üvegbeton úgy készül, hogy az üveget építőkövekké sajtolják. Keskeny oldalukon az üvegek között árok húzódik végig és ha ezeket a köveket egymásra illesztik, az árok zárt csatornát képeznek. Ezt a csatornát cementtel vagy betonnal töltik ki. Ha még nagyobb szilárdságot akarnak adni az így készült falazatnak, a csatornákon drótkat húznak keresztül és a betonnal való kiöntés után olyan szerkezet áll elő, amely a vízzel, hőszéggel és hideggel szemben a legnagyobb ellenállást tanúsítja és a szilárdság minden követelményének megfelel. Nagy előnye az üvegből való építkezésnek, hogy az építőköveket tetszés szerinti színűre lehet festeni, amivel egészen különleges, eddig soha nem látott építészeti és esztétikai hatásokat érhetők el. Különösen szépek a tarka kerek üvegekkel összeállított mennyezetek.

Az üvegből való építkezés egészen új építészeti perspektívát nyújt; az üvegfal annyi fényt bocsát át, hogy fölöslegessé teszi az ablakokat, tehát megszünteti azt a nagy kényelmetlenséget, és helyvesztést, amelyet az ablaknyitások okoznak. Az üvegek felületét nyersen lehet kiképezni: ezzel fényvisszaverő képességük mellett is elérhető az, hogy az épület belsejébe nem lehet belátni. Az üveget egyszerű lemosással tisztítani lehet, tehát egészségügyi szempontból is üdvös lehet az új építkezés.

Elaludt a moreni szonda

Pénteken reggel váratlanul kiapadtak a két és fél év óta szüntelenül lobogó lángok

Kinglay és Schopp amerikai mérnökök érdeme a tűz kioltása

A két és félszázéves óta folyton égő 160-as számú moreni szonda, amely a Romano-Americana petroleumtársaság tulajdonában áll, ma reggel váratlanul kiapadt. A szonda égésének megszüntését először Kinglay és Schopp amerikai mérnökök vették észre, akik az oltási munkálatok vezetésére tartózkodnak Moreniben, ahol ma reggel folytatni akarták munkájukat. A mérnökök tegnap este egy hagyták el a szondát, hogy alagutat furattak a szonda kráteréig, s azon keresztül kiszivattyúzták a gázt és ezt a kiszivattyúzást kellett volna ma reggel folytatni. Amikor azonban ma a helyszínen megjelentek, a legnagyobb csodálkozással tapasztalták, hogy az éjszaka folyamán a kráter bedőlt és önmagától eloltotta az égő gázokat.

Kinglay és Schopp mérnökök azonnal közölték szenzációs felfedezésüket a társaság helybeli expozitúrájával és a hatóságokkal. A szondatűz kialakulásának híre hamarosan elterjedt nemcsak Moreniben, hanem az egész környéken és egymásután érkeztek a helyszínre a kíváncsiak ezrei. Ki autón, ki kocsin, vagy gyalog jött, mert mindenki saját szemével akart meggyőződni, hogy a két és fél év óta szüntelenül égő 160-as számú szonda, amelynek eloltásával százan és százán hasztalan próbálkoztak, csakugyan elaludt-e? A déli órákban azonban váratlanul karhatalom érkezett a szonda közelébe és a tömeget visszazorította. Erre Kinglay és Schopp mérnökök ama aggodalma adott okot, hogy a gázok a repedéseken továbbra is a szabadba tudhatnak

nak és egy gyufa lángja is elegendő lehet ahhoz, hogy a gázokkal telített levegő lánggalobbjon.

A moreni szondatűz megszüntése természetesen elsősorban az érdekelt petroleum-munkások között keltett nagy örömet, mert a tűz miatt Románia leggazdagabb petroleumvidéke állt két és fél esztendőn keresztül kihasználatlanul. A tűz eloltásának érdemét Kinglay és Schopp mérnököknek tudják be, akik alagutifurási és dinamitrobbantási módszerekkel, szinte azt lehetne mondani, nyakoncsípték és megfojtották a tüzet. Moreniből most leeresztett orral távozik az a néhány oda-gyűlt "feltaláló", akik az égés kezdete óta mindenféle fantasztikus tervrajzzal a hónuk alatt szinte már megszokott alakjai lettek a kis regáti városkának.



Károly király Brassóban

Brassó, szeptember 18.

Vasárnap Brassóba érkezik Károly király, aki résztvesz az itt megtartandó lovassági versenyen, majd a görögnyeli havasokba megy vadászni.

A király kíséretében számos belföldi és külföldi előkelőség érkezik Brassóba. — Illeik szerint a külföldi diplomáciai testület is résztvesz a lovassünnepségeken.

Stahremberget szabadlábba helyezték

Bécs, szeptember 18.

A szombaton éjszaka megkísérelt Heimwehr-puccs külföldre szökött vezetőjét, Pfriemer őrnagyot a jugoszláv hatóságok nem kívánatos idegenként kezelték és rövid őrizetbentartás után áttették az olasz határon. Stahremberg herceget, a Heimwehr főparancsnokát és Puchmaier tábornokot a szövetségi kormány utasítására csütörtökön szabadlábba helyezték.



TITULESCU — ügyvéd és egyetemi tanár lesz Bukaresztben?

Bukarest, szeptember 18.

Az „Adeverul” értesülése szerint Titulescu, a genfi népszövetségi ülészak befejezése után lemond londoni követi állásáról és visszatér Bukaresztbe, ahol egyetemi tanár lesz és ügyvédi gyakorlatot fog folytatni.

Beszüntetett szénbányák a Zsilvölgyében

Bukarest, szeptember 18.

Többbizben is beszámoltunk már arról, hogy a Zsilvölgyében nagy leépítéseket eszközölnek a szénbányák. Az ipariügyi minisztérium engedélyt adott ahhoz, hogy a következő széntárnákban szüntessék be a termelést két évi időtartamra: Az 1 és 2. számú tárnákban Lónyán, a Dila és a Vest tárnákban Petrozsényban, a Vest, a Chirin és az Est tárnákban Vulkánban, ezeken kívül beszüntetik és részben már be is szüntették a munkálatokat a lupényi Victoria, Árpád, Teréz, Carolina és Crivada bányákban.

Ez a nagyszabású bányamunkabeszüntetés újabb nagyarányú munkáselbocsátást von maga után.

Tizenhét tanuló kálváriája a lupényi polgári iskolánál

Déva, szeptember 18.

Megdöbbentő tanügyi szabálytalanságot követtek el a lupényi polgári iskolánál. A beiratások az iskolában annak rendje és módja szerint lefolytak, a szülők befizették a tandíjakat és, amikor a pénz ilyenformán már gyűlt össze az igazgatóság irodájában, tizenhét gyermek szülőivel közölték, hogy gyermekeik ne jöjjenek iskolába, mert nincs hely számukra, az engedélyezett létszám betelt. A szülők erre mit tehetek volna egyebet, ninthogy — visszakérték a befizetett beiratási díjakat. Ekkor azonban kiderült, hogy — beiratási díjat visszaadni nem lehet.

A kétségbeesett szülők, — valamennyien végény bányászemberek, — érthető felhábo-

rodással értesültek erről a súlyos igazságtalanságról, míg végül is az igazgatóság, — hosszas huzavona után, — magántanulókká minősítette át a tizenhét szabályszerűen felvett, majd kihagyott gyermeket, nem törődve azzal, hogy a magántanulókért több tandíjat és azonkívül kétezer lej vizsgadíjat kell fizetniük az amugy is szegény és megterhelhet szülőknek. A felettes tanügyi hatóságoknak kötelességük a vizsgálatot ebben az ominózus ügyben megindítani, tekintve, hogy az iskola igazgatósága már idejekorán tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy hány tanuló vehet fel és így most nem lenne az a nyilvánvaló látszata a dolognak, hogy a tizenhét tanuló — kelepcebé akarták csalni.

Öt hét óta állandó veszteséggel játszott a színajai kaszinóban

Kiss Zoltán brassói törvényszéki irodaigazgató agyonlőtte magát

A déli órákig 500 ezer lej hiányt fedeztek fel a rábizott pénzállományban

Brassó, szeptember 18.

Ma reggel, egy más, szerencsére alap-alan szenzációval kapcsolatban terjedt a városzerte az a hír, hogy Kiss Zoltán brassói törvényszéki irodaigazgató, régi, smert polgára a városnak, öngyilkosságot követett el. Ez a hír, sajnos, igaznak bizonyult. Kiss Zoltán némelyek szerint négy tegnap este 8 órakor, mások szerint

ma reggel 7 óra tájban a Cenk alatt, a Rakodóba vezető uton revolverrel gyonlőtte magát. Egy száz diák bukkant rá ma reggel nyolc órakor a holttestre a sétányon és jelentette a döbbenetes esetet a rendőrségnek. Az öngyilkos hatlővetű revolvert szorított görcsösen megmerevedett ujjai között, míg jobb halántékából még csörgödezett a vér. A golyó a szemét is átszúrta a halottnak.

A helyszínre kiszállt hatóság, miután Kiss Zoltán személyazonosságát megállapította, s konstataálta, hogy a revolverben már golyó nincs, s a halott kabátja zsebében mindössze négy összegyűrt papirdarab volt, az egyiken a neve, a többi egy faválalat tűzifáról szóló utalványai, a tetemet elszállították a kórház halottas kamrájába, ahol felboncolják.

Kiss Zoltán törvényszéki irodaigazgató öngyilkossága megdöbbentő váratlansággal hat, mert javakorabeli erős, egészséges ember volt, jó állással, melyben a törvényszék elnökeként teljes bizalmát s a bírák, ügyvédek, felek becsülését élvezte, nevével harmoniában élt, s mint gyermektelen apát a családfenntartás gondjait sem ejthették kétségbe.

Mégis minden valószínűség mellett szól, hogy Kiss Zoltánt olyan anyagi terhek és kötelezettségek sodorták a halálba, amelyeket kiegyenlíteni nem volt

képes. Klubbokban és kávéházakban időnként nagyobb tételekben is szokott játszani, s míg a normális időkben a kedvezőtlen esélyeket is sikerült kiparizoznia, az utóbbi időkben felmerült nagyobb differenciák már súlyos zavarokat támaszthattak a mindenkor kifogástalan, önérzetes uriemberben.

Újabb megállapítás szerint Kiss Zoltán öngyilkosságának oka arra a hiánynak vezethető vissza, melyet a törvényszék-rábizott pénzekben találtak. Az öngyilkosság után ugyanis azonnal rovacsolást tartottak az irodaigazgató által vezetett könyvekben és a déli órákig ötszáz ezer lej deficitet fedeztek fel. Megállapították azt is, hogy Kiss Géza öt hét óta rendszeresen játszott a színajai kaszinóban, szinte állandó veszteséggel.

Havonía is lehet majd fizetni a lakbéréket

A kormány rövidesen újra szabályozza a lakbérleti kérdéseket

Bukarest, szeptember 18.

Kormánykörökből nyert értesülés szerint, több oldalról jövő kívánságra, a kormány rövidesen újból szabályozni fogja a lakbérkérdéseket. A kormányzat egyelőre két szempontja van erre vonatkozólag:

1. Hogy a béreket havonként is fizetni lehessen.

2. Hogy a lakbérleti szerződés a bérleti felbontható legyen, tekintet nélkül a szerződés időtartamára, ha a bérleti kijelenti, hogy a bérleti összeget nem képes megfizetni.

A lakbérleti kérdések egyébként rövidesen minisztertanács elé kerülnek, amely dönteni fog arra vonatkozólag, hogy milyen módosításokat léptessen életbe a kormány.

Elejtik a buza ármaximálására vonatkozó tervezetet

A mezőgazdasági szervezetek képviselői, tudvalevőleg törvénytervezetet készítettek, amely a buza maximális árát 40 ezer lejben állapítja meg vagononként, egyben pedig szigorú ellenőrzést ír elő a gabona adásvételi tranzakciójának nyilvántartására. A tervezettel kapcsolatban, amelyet Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter magáévá tett, Argetoianu pénzügyminiszter ma a következő feltűnést-keltő nyilatkozatot tette:

— Bármilyen mesterséges intézkedés a gabonaárak fenntartására haszthatannak fog bizonyulni és csak a jelenleg érvényben levő prémium-rendszer vezethető és kinálhat gazdasági egyensúlyának kiépítésével. Ez ugyanis alapvető gazdasági törvény, amit semmiféle gazdasági törvénykezéssel kiküszöbölni nem lehet. A szobánforgó tervezetben előírt minimális gabonaár a kínálat váratlan felélénkítéséhez és a kereslet veszedelmes letöréséhez fog vezetni. Az egész kombináció pedig

nem fog egyéb célt szolgálni, mint a panama meghonosítását és a jelenlegi árak esését. Gyerekségné tartom azt állítani, hogy a szindikátusok ellenőrizni fogják tudni az eladást és a vásárlást. Ezt ellenőrizni senki sem képes, tekintve, hogy kimondottan csak magánjellegű tranzakciók útján történik a gabona-eladás. Ezek a mezőgazdasági szervezetek egyébként megmutatták kapacitásukat akkor, amidőn beigazolták azt, hogy a jelenleg érvényben levő törvény sokkal egyszerűbb előírásainak alkalmazását sem képesek ellenőrizni.

— Hangsúlyozom, — fejezte be nyilatkozatát a pénzügyminiszter —, nem marad más hátra, mint a jelenlegi prémium-rendszer továbbra is támogatni. Minden más próbálkozás a mai körülmények között csak a katasztrófához és panamákhhoz fog vezetni.

A pénzügyminiszter nyilatkozata után valószínű, hogy a kormány a legújabb gabonamentő tervezetet el fogja ejteni.



Ha azt kívánja, hogy Tiszta hangokat Természetes vélt és Kifogástalan zenét hallgathasson Használjon kizárólag csak VALVO csövet.

Telefon 145 Redoute Mozgó BRASSÓ

Ma pénteken

„Egy test két lélek”

című, hatalmas, minden jelenetével teljesen lebilincselő világhírű film.

FŐSZEREPBEN:

Fritz Kortner, Nagy Kató, Heinrich George.

Előzőleg: HETIHIRADÓ ÉS MICKY-MAUS.

„HOGY KOPORSÓM FEDELE MEGNYILIK EGY PERCRE...”

Pangermán honfoglalás rejtőzködik az Anchluss-tervben és a kísértő Habsburg-restaurációban

KELETEURÓPAI KIS NEMZETEK, FOGJATOK ÖSSZE!

Budapest, szeptember 18.

Hónapok óta nincs nagyobb eseménye a világpolitikának, mint az u. n. Anschluss-kérdés: a német-osztrák csatlakozás felrészlő veszélye, amely a vámuio gazdasági csomagolásában lepte meg és ültette le tavasszal a világpolitikát. Publikálása óta a világpolitikának tengelyévé lett: német vagy francia-orientáció vonalába állította az egész Európát, sőt az Európán kívüli világ hatalmait is, míg a francia diplomácia nagyszabású manőverezése oda juttatta a kérdést, a gazdasági válság politikai alkalmait kihasználásával, hogy rendre buktak a német-orientációs kormányok, és Hága jogi döntése, továbbá Curtius és Schober előzetesen bejelentett lemondása csak perfektuálták a helyzetet: a vámuio front összeomlását és a francia politikának talán még a napoleoni hatalomnál is eldöntőbb jelentőségre emelkedését.

Szóbeszéd tárgya Budapesten, hogy a Bethlen-kormány bukása a magyar külpolitika francia orientációjával függ össze. Riasztó hírek jártak be a világsajtótól, különösen a magyar kormányválság napjaiban; hogy a francia politika az Anschluss ellenszerül egy kis osztrák—magyar monarchiát és a Habsburgok restaurációját készíti elő.

Ebben az atmoszférában különös jelentőségű a Szabó Dezső megszólalása. Mióta ismeretes Mille-Gheorghe nyilatkozatát megiette, valóságos siri csend vette körül. Még azok az időnkénti vakító villámlások is elmaradtak, amellyel — egy-egy cikk — igyekezett áttörni az izoláltatás évek óta sűrűsödő és mesterségesen és teroszerűen font gyűrűjét.

Szóab Dezső hallgatott, mert hallgatnia kellett, hiszen ellenségei még azt is el tudták érni, hogy a magyarországi lapok még fizetett hírdetéseit sem adták le.

És most újra megszólalt Szabó Dezső, a kinek a megnyilatkozása mindig súlyos és fi-

gyelemreméltó, még azok előtt is, akik nem értenek vele egyet.

„Hogy koporsóm fedele megnyílik egy percre: csak egy kötelességem lehet: folytatni a századokon tá nekem gyűlt történelmi feladatot. Ha csak egy kiáltással is tudok többet hátrahagyni a nagy orgyilkosság ellen: talán



ez a kiáltás is erő és igazolás lesz a holnap felébredtjeinek. De lesz-e ilyen ébredés? Nem tudom. Az én hitem holtan fekszik a piszkos napok típrása alatt.”

Ezzel a szavakkal kezdődik a Kádár Lehel szerkesztésében megindult Magyar Élet c. folyóirat I. (juli) számában (egy hónappal a Bethlen-kormány bukása előtt) megjelent A németiség útja c. egy íves Szabó Dezső-tanulmány.

Miért nem reagált a magyar közvélemény az Anschluss-kérdésre?

Idézetek a tanulmányból:

„Ha a világ bármely nemzete elé egy olyan életbevágó probléma toppanna, mint amilyen nekünk az Anschluss és általában viszonyunk a németiséggel: az illető nemzet minden élet-ösztöne felriadna a kérdés megvitatásához. A nemzet minden rétege s lehangosabban ifjúsága erős szellemi harcban termelné ki a szükséges történelmi akaratot.” „Kihaltak a magyar társadalom nagy tömegéből azok az életfolyamatok, melyek természetesen, az elemi életérdekek mely gyökereiről termelnek elő a saját élettörvényeiknek, saját organikus céljaiknak megfelelő történelmi életet.”

A világháború elvesztése Szabó Dezső szerint megerősítette a pangermánizmust, Ausztria csatlakozását a lehetőségek közé helyezte és a magyarság elnyelése felé nagy lépéseket tett. Az évszázados németesítésről Szabó Dezső ezt mondja:

„Egy fajt idegen és hűtlen urai, előre bövelkedve a marxi eloben, hogy a gazdasági okok a döntők, a tizenhatodik században eladnak a Habsburg dinasztának. Ezt a fajt századokon át a külső és belső erőszak minden eszközével a német életakarat eszközövé törik, zuzzák, nyomorítják, hóhérolják. De ez a faj a lelkében mégis érintetlen marad és saját népkultúrájában s nagyszerű irodalmában várat épít egy jobb jövő számára, melyben majd szabadon élheti saját egyéniségét.”

A világháború utáni új magyar történelmi feladatot így foglalja össze:

„Megszabadulni az idegen dinasztia biológiai képtelenségétől. Végleg eloldani életünket a német imperializmus harci szekerétől. Keresve a megértést Kelet-Európa és a Balkán egybegyűjtött kisebb népeivel, az összefogás közös védelmét építeni meg a német harapás

és az orosz talány ellen. Egy széles demokráciával új honfoglalásra szabadítani fel a magyarság minden erőit. Szellemi életünk minden terén kiirtva a meddő és meddőítő német hatást, egy sajátcélu életben élni saját erőinket, saját arcunkat az emberi kultúra alkotó részévé.”

AZ ANTISZEMITIZMUS, IRREDENTIZMUS ÉS LEGITIMIZMUS CÉLJA

Ha erre a feladatára ráébredt volna: ez az öncélu magyarság a Drang nach Osten útján a legnagyobb akadály lett volna. Gondoskodtak róla, hogy rá ne ébredjen. Az antiszemitizmus, az irredentizmus és a legitimizmus áramlataival a németiség agitátorai egyet akartak: „hogy lármájukkal a magyarság figyelmét elvegyék a mult kiáltó tanulságaitól, saját céljaitól, életérdekeinek megszervezésétől és a szükséges védelmek megépítésétől.”

A figyelemelterelés után megkezdődött a „rendszeres honfoglalás”, amelynek etappjait Szabó Dezső a következőkben sorolja fel:

1. Elfoglalni a gazdasági élet minden hatalmi és irányító pontját.
2. Elfoglalni a külföldi képviselet, a diplomáciai lehetőség minden helyét... „nehogy valahol olyan történhessék, mely bármily csekély vonatkozásban is elfüggetleníti a magyarságot a német céloktól.”
3. Elfoglalni a lélekformálás, a jövő-kialakítás, tehát a közoktatás és kulturális élet minden hatalmi helyét.
4. Elfoglalni az Egyház minden hatalmi és nagyjavadalmaszaki helyét.
5. Elfoglalni a hadsereg, a folyamórség, a csendőrség, a rendőrség, a testnevelés lehetőleg sok irányító helyét.
6. Elfoglalni az igazságszolgáltatás minden fokán és terén minél több helyét.
7. Elfoglalni a municipiumok, a városi és községi hatóságok vezetését, hogy a magyar élet irányítása minden részletében kezünkben legyen.

A „HONFOGLALÓK” MÓDSZERTANA

Ezenk az egyszerre öntudatos és ösztönös „rendszeres honfoglalás”-nak a módszertana ez:

A magyarországi németiség egymással és anya-németiséggel tervszerűen együtt dolgozva, három réteget s mindenik réteg más-más taktikai magatartást képez.

Az egyik réteg a nyílt és hangos pangermánok. Velük szemben a magyar taktika ez: „Hadd tömjük be a szájukat, ne morogjanak.”

A második „a nemesen középutasok” réte-

ge. Nem pangermánok, de a jó honpolgárság ürügye alatt a német célokat szolgálják. „Ne kergessük a pangermánok karjába” — ezzel a bölcsességgel szerelik le az előretörésük fenyegető voltát hangoztatókat.

„A harmadik réteg... a hazafiak, a nagyrok, helyesebben: a nagyon hazafiak, nagyon magyarok... rétege...” „Érdekes meg nézni ezeket az überpatriótákat és überungarokat... Hazafiságuknak, magyarságuknak tartalma körülbelül ez:

Magyar az, ami nincs, talán sohasem is volt. Az a keverék, mely valaha ezen a néven tünt be a történelemben, már akkor úgy össze-vissza volt házasodva, rövid és hosszukoponyázva, pulyázva és nyurgázva, szöközve és barnázva, hogy a magyar névnek már akkor sem volt értelme.

Magyar tehát nincs. De vannak: jobb magyarok. Ez a faj tudniillik csak a középfokban van meg. Jobb magyarok: a német-magyarok... Százai vannak a németnyelvű magyaroknak, akik megbízhatóbb, jobb magyarok, mint a magyarnyelvűek.

Nincs erkölcslenebb s a magyarságra pusztítóbb valami, mint ez a patriotism és magyarism von Ungarn. S mert az uralkodó érdekszövetségek mind álcázott, vagy nyílt idegenek, akik a maguk hasonlóit tolják be minden helyre: „mindenki, aki az igazi magyarságnak, a magyarság milliói tömegeinek

Kiut: Az öncélu magyarság és a Duna-konföderáció

„Kikerülhetetlen-e ez a halál?” — teszi fel a kérdést Szabó Dezső és határozott nemmel felel.

„A magyarság független, saját egyéniségű életére, igazi európai életére most nyílik meg a világtörténelem páratlan alkalma.

A magyarságnak az emberiséggel szemben egyetlenségű kötelessége van: teljesíteni kötelességeit önmagával szemben.

Értsük meg, hogy külpolitikánk, új európai elhelyezkedésünk, jövőnk minden lehetősége: belpolitikai kérdés. Az élet és halál harcának itt benn, a magyarság eleven testében, az izmok, az idegek, az agysejtek titokzatos bozótjaiban kell eldőlnie.”

A belpolitika feladata: „Egy hatalmas, széles emberségű demokráciát kell megteremtünk, mely lehetetlenné téve minden kizsákmányolást és parázitást, úgy juttatja a magyarság nagy tömegét az élet jogaihoz, hogy nem jelent elnyomást semmilyen más vérű tehetőség és munka számára.”

Európa jövő egységét meg lehet csinálni a nagyhatalmak imperializmusával, amely azonban a kis nemzetek pusztulását jelentené. Egyetlen védekezés: e kis nemzetek összefogása, hogy együttesen új nagyhatalomként lépjenek be az európai egységbe.

„A magyarság európai jelentőségű szerepet és Kelet-Európában vezéri hivatást talál, ha megújított saját egyéniségű életével az orvul elpusztító német Középeurópa elgondolással szembeállítja a Kelet-Európa conceptiót... A magyarságnak nagy történelmi feladata Kelet-Európa és a Balkán államait szervezni meg a szabad fejlődés egy nagy védő egységébe. És éppen ezen az uton fogunk szükség-szerűen eljutni ahhoz, hogy azok a ma még tragikus problémák, melyek bennünket közvetlen szomszédainktól elválasztanak, olyan megoldásra találjanak, mely mindenik félre az egészséges egyéni fejlődés igazsága lesz és egyik félre sem fog megráblást vagy elnyomást jelenteni.

Első feladatunk tehát megteremteni Budapesten egy olyan nagy, történelmi jelentőségű szabad szervezetet, melynek kebelében Kelet-Európa és a Balkán kisebb országainak meghívott szakemberei és kiválóbb szellemi, a magyarság arravaló embereivel együtt, teljesen függetlenül a napi politikától és napi ellentétektől, keressék ennek a Kelet-Európa-szervezkedésnek egészséges feltételeit, megvalósítási módokat. És ez semmiképpen sem fog nyelv-Bábel, uniformizálást, egyiknek a másik alá rendelését jelenteni. Ellenkezőleg: a gazdasági és védelmi érdekek olyan megszervezése lesz, hogy az éppen biztosított és gazdagabb fejlődési lehetőség lesz arra: hogy az összeállítás minden nemzete szervesen élhesse a maga egyéniségét, nyelvé, pszichéje, minden adottsága természetes indításában.”

IZENET ELLENSEGEINEK

Szóab Dezső dacosan felveti a fejét és ezt izeni ellenségeinek:

„Nem vontam vissza semmit, nem bántam meg semmit: érintetlenül, ősi fejedelemségemmel az vagyok, aki voltam. Minden tanításomnak, minden mozdulatomnak irrtózatossá igazolást hoztak a szemetes napok. Ma az én ma-

kifejezője s azok számára próbál életakaratot teremni: rossz magyar, nemzetgyalázó, vagy hazaáruló”

„Nem bibliai csoda, hogy emellett a magyarság és hazafiság mellett van még egy szál magyar a világon?” — kiált fel Szabó Dezső.

AZ ANSCHLUSS CÉLJAI

„Egy magyar—német kereskedelmi tárgyaláson az egyik megbízott brutális göggel dobta a magyar tárgyalók arcába: — Hiszen Önöknek ugys bel kell törődniök, hogy csak nyelvsvizget leszenek a nagy német tengerben. — Egész Németországban népszerű egy térkép, melynek aláírása: — Ez így lesz. — Ezen a térképen Magyarország már a Dunáig Németország része.”

„Ha tényleg igaz, hogy van egy olasz—francia terv Magyarország és Ausztria új egyesítésére, esetleg új Habsburg-uralom alatt: akkor ez a két nemzet el fogja követni a történelem legirtózatossabb tévedését. Ez az egyesülés, tekintve az egész Magyarországot, az egész magyar élet német beidegzettségét: a legbiztosabb előkészítés, hogy Ausztria Magyarország magával vigye majd az Anschlussba. Mert az Anschluss egyszer csak mégis meglesz. Az ilyen örült kísérletezés helyett a főfeladat:

1. Előre megépíteni mindazokat a védelmeket, melyek az Anschlusst veszélytelenné teszik. Ezek közt első az önálló, a németiségtől minden segítséggel elfüggetlenített Magyarország kiépítése.

2. Odahatni, hogy ezt az Anschlusst Ausztria lehetőleg a legkisebb területtel tehesse meg.

3. Segíteni a magyarságnak, hogy nem-német szomszédjaival megtalálja a mindkét félre egyenlően méltányos történelmi megegyezés útját.

Az új egyesülés Ausztriával végzetes volna a szociális és szellemi téren is. Visszatérne a régi dözsölő urak, a réki kizsákmányoló és multhoz rögzítő érdekszövetségek uralma. A magyarság halálát készíti elő az, aki ma sem tudja: hogy „a magyarság egyetlen lehető élete, jövőjének minden érdeke az emberi haladás, az emberi jogok, az emberi igazságosság nagy útjain van.”

gyarságom fölött nem ítélkezhetik senki: mert ma én vagyok a magyarság egyeteme, történelmi kifejezője, én vagyok a jövő titélete.”

„...Az én hitem holtan fekszik a piszkos napok típrása alatt” — mondja Szabó Dezső. És mégis: „koporsóm fedele megnyílik egy percre...” hogy folytassa történelmi feladatát.

K. N.

Riasztó álhírek terjedtek el a berlini tőzsdén Romániáról

Berlin, szeptember 18.

A berlini tőzsdén néhány nappal ez előtt riasztó hírek terjedtek el arról, hogy Románia ki akarja mondani az államcsődöt. Ezekkel a hírszövegekkel kapcsolatban, amelyek alkalmasak arra, hogy a nemzetközi pénzpiacra újabb súlyos megrázkódtatásokat idézzenek elő, a berlini román követség a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki:

A román kormány már régebben megcáfolta a hasonló hírszövegeket. Románia mindig pontosan fizette külföldi adósságainak kamatait és a legközelebbi esedékessége is megvan a szükséges fedezet. Bár Románia is végigszenvetve az általános válságot, szociális struktúrája és az idej jó termés következtében mégis abban a helyzetben van, hogy az összes átmeneti nehézségeket áthidalhatja.

Teljesen azonos tartalmu cáfoló nyilatkozatot adott ki a budapesti román követség is.

250.000 LEI

a főnyeremény a Kolozsvári Mentő Sorsjáték V-ik húzása. Minden sorsjegy résztvesz az összes húzásokon. Egész sorsjegy ára 100 lei, fél sorsjegy 50 lei. Sorsjegyek kaphatók dohánny-tőzsdékben, bor-bélyegknál, üzletekben és a főbizománysnál: Brassóban Derzsy Géza Str. de Mijloc 163, Bukarestben B. Saharovic, Strada Sf. Apostoli 28.

Szept. 20-án.

Postal rendeléseknél 119 lei vagy 69 lei küldendő a Központi Sorsjegyirodához Cluj Str. Memorandului 16.

Ne borotvapengét

kérjen hanem követelje a



ezérképviselő: C. Duisberg București I. Str. Carol Nr. 3

AZ UJSÁGÍRÓ NOTESZÉBEN

MUNKANÉLKÜLI



Az asszony először az egyházhoz rohant el. A holttestet egyedül hagyta az ágyon, kicsit oldalfordulva, mert a középső deszka eltört.

— Jaj, tessék segíteni, — mondta sirva —, legalább a koporsóra valót...

A segédlelkész gyöngöden elutasította. Ha Bukarestben minden szegény halottát ok temetnének el, magyarázta, akkor hamarosan megperdjölne a dob az ajtó előtt.

Az özvegy végigcsont a házak tövében, bekopogtatott a jobb oldali munkásszervezethez. Kérték az elhalálozott tagsági könyvét. Nem volt. Két éve, mióta szükségmunkából élt, nem fizette a tagsági díjat.

— Igazán, sajnáljuk! — felelték részvérvőn. — Így nem tehetünk senkinek...

Ámbar nem tehetett volna akkor sem semmit, ha a tagsági könyvvél nem lett volna is baj. Mert egy szervezet vagy politizál, vagy gazdasági mozgalmat vezet, de semmire sem temetett. Kivéven a halálesetre szóló csoportbiztosítási szervezetet, de erről már tavaly kiderült, hogy szélhámos.

Eppen ezért a baloldali szervezet is tehetetlen volt, ámbár meg lett volna benne a jóakarát, hogy egy kevés deszkához és némi földhöz juttassák az elköltözött. Az asszony kétségbeesve állott a nagyváros közepén, némileg együgyű agyában vad félelmek éledtek arról, hogy a halott férj mindörökké ott marad a szoba közepén s egyre vízenyősebb szemekkel fogja vádolni azért, mert nem tudta átadni az örök pihenésnek.

— Forduljon a primáriához! — ajánlotta végül valaki.

A városházán türelmetlenek és ingerültek voltak. Nem szeretik az Erdélyieket, hetenként kétszer különvagonon szállítják el őket visszafelé, a Kárpátokon túlra.

De azért délutánra kiküldöttek egy koporsót. Másfél méter hosszú volt, kényelmesen elfért volna benne egy gyermek vagy egy törpe massai-szerecsen, feltéve, hogy a törpe massai-szerecsenek egyáltalában koporsót használnának a temetkezésekhez.

A halott azonban nem fért el benne.

Az asszony erőltlenül tiltakozott. Az agónia, majd az elszenderülés s a koporsóhájsza kiszitták minden energiáját. Hát hogyan tegyem bele ebbe? — kérdezte félig vinnyogva, félig sirva. A szolgálta a konyhába a koporsót s azt mondta, hagyja őt az asszony békében, ő nem intézkedik, csak teljesíti a parancsokat, de különben sem volt nagyobb raktáron.

Az özvegy megadta magát sorsának. A szomszédok segítségével belegyömöszölte a férjét a gyalutlan deszkák közé, két kilógó lábfejét összekötötte spárgával, a fedelet oldalra rakták és léptetve megindultak a Bellu-temető ingyenparcellája felé.

A járdán megállottak az emberek és nevettek. A halott mereven fektült a stráfszekeren és megkötözött lábfejeit hímálva, szerényen elbucszott a társadalomtól.

LATRINÁR

Éjfélutáni két óraker a külső Dudes-ten, a Zöldvirágról elnevezett utcában, a lupanárok szomszédságában három kocsi gördült egymásután végig és éktelen büzükkel elhomályosították még a bodegák illatát is.

— A fene egye meg, — szólott oda a roston egy felsálszelet a borjumájhoz — ezektől a bűdös latrinároktól már nem érzem a saját szagomat sem...

— Maga kis naiv, — felelte tolatkodóan a velő — hiszen mi csak egy hete oszlunk itt, míg ezekben a hordókban évek hulladékai sétálnak...

Ugyanis a kocsi hordóalakúak voltak és belükben irtózatossá lötty szotvogott. A bakon cigánylegények ültek és álmodozva néztek a lupanárok felé, melyek idekacsintottak vörös szemekkel. A 5 részükre, akik élelüket éjszakai órákban retetők mélyeiben éltek s térdig süppedve a kloakában kanalazzák a hordóba, mit még e hitvány test is megvetéssel dob

el magától, mondom, az 5 részükre a sílány éjszakai házak is valami eszményit jelenthettek. Negyven-ötven év múlva már biztosan nem lesznek latrinárok, akik abból kényszerüljenek élni, hogy fáklyák vörös világánál alászálljanak a bécator-nák Hádészébe s ott elmerüljenek fekélyeinkbe, igen, negyven-ötven év múlva már nyilván elszápadnának szégyenle-tükben ily látványra a vörös fáklyák vilá-gai s így utódaink el sem képzelhetik majd, mily csudálatos, emberi szavakkal ki sem fejezhető különbség volt a latri-nárok illatköre és az örömhölgyek pa-csuli-szaga között.

Egy komiszár, ment az utcán, civil-ben, ami az inkognitó önértékét kölcsö-nözte neki. Néhány lépésnyire, diszkrét-en, de mégis félreérthetetlenül két rend-őr kísért.

— Hé cigányule! — kiáltott a komiszár —. A mindenit a fejednek, hogy hajtasz? Kilöttyen az egész... Gyere csak ide!

Az ember a bécator-nák mélységeiből odahajtott. Halálos riadalom ült a sre-mében, ami érthető is, hiszen egész életét oda menekítette, olyan mélységbe, ahova mi sohasem megyünk. A gödrökben és csatornáknak van otthon, szennyekben és emésztési folyamatokban, süppedő dombok-ban és éjszaka. S most megjelenik előtte valaki, két rendőrral, hatalmasság a nap-pal világából, egy afféle fehér isten, mint amilyen néha a polinéziai szigete-ken, burkapalban és tűzhányó fekete csővel.

— Hogy hajtasz, cigányule?... A zanyád!

A latrinár hall-gat. A komiszár nézi a rémületől halálosan pislogó szemeket, a kétlábu fe-kete görényt, a rohadt szagot, a hulla-büzöst, akivel itt bajlódnia kell neki, mi-



Negyvenmillió aktívából tíz szá-zalékot kérnek a Banca Romana hitelezői

A tömeggondnok öt és fél milliót haj-tott be három év alatt és abból több mint kétmillió lej a költség

Szatmár, szeptember 18.

A Banca Romana Szatmár igen jelentős pénzintézete volt. Ez a bank körülbelül három évvel ezelőtt csődbement, mert ha-talmas áru és erdőüzleteiben nagy veszte-ségeket szenvedett. A bank a tömeggond-nokok és a csődválasztmány kezére ke-riült, akik három év alatt a negyvenmil-liós aktívából alig tudtak valamit is lik-vidálni. Néhány hónappal ezelőtt a bank hitelezői szövetkezése gyűlés keretében felhívták a tömeggondnokokat, hogy szá-moljanak el, sőt a bíróság útján is felszó-lították a tömeget, hogy tegyen jelentést arról, hogy a három év alatt mit végzett.

A csődtömeg szindikátusa dr. Hansa Jenő törvényszéki bíró, engedelmet is adott ahhoz, hogy a hitelezők egy bizott-sága a csődtömeggondnokok elszámolását

felülvizsgálja és ez a bizottság most ki-mutatja, hogy a negyvenmillió aktívából mindössze ötmillió 600 ezer lej folyt be, amelyből két millió 170 ezer lej a csőd-kezelésének költségei emésztettek fel és így a csődtömegnek mindössze három és fél millió lej pénze van.

A betétesek mai beadványukban arra kérték a szatmári törvényszéket, mint csődbíróságot, hogy utasítsa a tömeggond-nokokat arra, hogy minden hitelezőnek követelelésük tíz százalékat fizessék ki. A Banca Romanában főként közhatósági, árva és iskolai pénzeket kezeltek és ezen-felül ennek a banknak igen sok román földmives betétese volt.

A törvényszék a hitelezők kérésében még nem határozott.

Itt a szüret és itt a boradó

Az Érmellék nem akar szüretelni

A mustnak nincs hordója, de változatlanul megvan a maga adója

Érmihályfalva, szeptember 18.

A híres érmelléki bort az idén nem igen szüretelik le. Nem érdemes. Végig az Érmelléken, a Szilágyságban, az ugo-csai és színerváraljai pompás szőlőkben hatalmas termés várja a szüretet, ame-lyet azonban nem igen tartanak meg az

idén a gazdák. A tavalyi szüret eredmé-nye legnagyobbbrészt még ma is eladatla-nul a hordókban fekszik és a szőlős gaz-dának nincs pénze ahhoz, hogy a mai vi-szonyok között hordókat vásároljon. A tavalyi bort nem engedhetik ki a hordók-ból, az utcára, inkább ami az idén ter-mett, azt nem szüretelik le.

A mustnak ismét nincs ára. Máskor ilyenkor, szeptember közepén, már el-lepték az Érmelléket a vevők. Májig még egyetlen érdeklődő sem jelentkezett, mert a borkereskedők és a borexportőrök is igen nagy készletekkel rendelkeznek, amelyeket előbb el kell adni, hogy ked-vükl legyen újat vásárolni. De ha még valahogyan elő is kerül az a pénzmennyi-ség, amelyet a szőlősgazdának hordóba kell most szüret előtt befektetni, nem kerül elő az a pénzmennyiség, amely termelési adóra kell.



E Sh9

ELIDA SHAMPOO

Megcsodálják
szép haját, mert
ápolószere

kor otthon alhatna, az asszonya mellett, párnák között, rádiómuzsikával.

— A zanyádat, bűdös cigányule! Felemeli vastag bambuszbotját és gyü-lölettel, teljes erővel rávág a legény jobb-jára.

Az éjszakai csendben szinte dörren a kettészakadó csont.

A cigány irtózatossá orditása végigszáll a Dudes-ten éjszakai mélységei felett. Jaj-jajj... eltört a karom... édes nagyságos ur, eltört a karom... jajj, mit csináljak? — mondja e hörgő sakálbögés a kültelki Szaharában.

A komiszár az inspekciós razzia min-den utálatával nézi a kocsi, szeretne még néhányat odasüvintani neki, de hall-ja, mint csapódnak a lupanárok ablakai-ajtai, nem akar nagyobb feltűnést. Előre-mutat a bambusszal és sziszegve mondja: — Mehetesz!

A cigány baljával megrántja a gyeplőt és a lovak továbbágtatnak a Zöldvirág-ut-cában.

A latrinár ordít, hangja mind jobban elvész a távolban s messziről már csak a magasra emelt jobbj látszik, melyen, mint harangnyelv, ide-oda fityeg az eltö-rött alsókar.

m. i.

A lémpari munkások a kollektívszerződés meghosszabbításáért

Bukarest, szeptember 18.

A lémpari munkások szövetsége köz-benjárt a munkaügyi minisztériumnál és kérte, hogy az állami bányák munkássá-ga és a bányauzemek közötti kollektív-szerződést tárgyalásokat a lehető legsür-gősebben kezdjék meg, tekintve, hogy az január 1-én lejár. A szakszervezeti veze-tők rámutatnak arra, hogy a legkivána-tosabb volna a jelenleg érvényben levő kollektívszerződést automatikusan meg-hosszabbítani. Amennyiben ezt sikerül keresztülvinni, úgy a kollektívszerződés tárgyalásoknak nem lesz csak formai jellegük.

Értesítés

Sokaknak azon rosszakaratu híresztelésével szemben, hogy képviselői tisztségem követ-keztében szücsüzemet szüneteltetem, avagy annál személyesen nem veszek részt a mun-kálatokban, tisztelettel értesítem üzletfelei-met és a nagyközönséget, hogy a 20 év óta fennálló szücsüzemet a régi helyén, Károly király-utca 28. szám, volt Kapu-utca 36. szám alatti házam udvari és emeleti részén meg-szakítás nélkül üzemben volt és van, ahol az összes szücs-ipari munkák, elsőrendű váloga-tott anyagból, személyes vezetéssel, munkála-tom és irányításom mellett, üzememben ne-velt és képzett évtizedes gyakorlattal bíró munkások által készítettek el.

Áruimat a legnagyobb 8 lipsei szörmeáru cégnél szereztem be, mely árak semmivel sem árusítottam drágábban, mint más szücs cég-nél. Áruimat személyesen válogattam ki, azok minőségéért, szakszerű feldolgozásáért, mint mindenkor, úgy most is teljes felelősséget vállalom.

A képviselői tisztségből, ha azt becsületesen töltjük be, megélni nem lehet. Ezért minden szabad időmet szücsüzemet vezetésére és egyéni munkásságra fordítottam és fordítom.

A rosszakaratu híresztelőknek pedig azt üzenem, hogy én, aki évtizedek óta, minden ellenérték nélkül szolgáltam embertársaim érdekeit, tekintet nélkül a nemzetiségükre, a ki minden időben, ügyködve az utolsó bani-mat megosztottam az arra rászorultakkal, szintén nemzetiségi különbség nélkül, nem szolgáltam okot arra, hogy engem, gyerme-keimet és családomat életbiztonságában tá-madjanak meg.

Teljes tisztelettel:
Szabó Béni
szücsmester.

(e b)

Telefon 518 „MODERN MOZGÓ” BRASSO

Ma pénteken a világ legnagyobb és legerő-sebb filmremeke hängos változatban

„HINDU SIREMLÉK”
Főszerepben:
Conradi Weidt, Paul Richter, Bernhard Goetzke

Az előadás, tekintettel a film hosszúságára, 18 felv. mindkét rész egyszerre fél 5-kor kezdődik

PORTRÉK

1931-ből

A NYUGDIJAS



(E kis tanulmányt a minden-kori miniszterelnököknek, tiszfogásos menü után csemegének ajánlja, kissé szerénytelenül, de illő tisztelettel — a Szerző.)

Ha történetesen regáti volnék és mint ilyen egy minden vacak közgazdasági kérdést megelőző magas kormányrendelettel kineveznének az Erdélyi Csodák felkutatásával, rendszerbe foglalásával és indokolásával megbízott hivatal főinspektóruságának élére állított vezérőbített ös tanácsának miniszteri hatáskörrel felruházott főigazgató-elnökévé, huszezer lejes napidíjam és hivatalos autóm alkonynán, végül is az alábbi táblázatot terjeszteném kegyelmes és egykedvedkegyelmes megbízóm elé az e pillanatban Erdélyben található oly jelenségekről, melyek sem ésszel, sem az évmilliók gyakorlattal meg nem magyarázhatók, melyek kívül esnek minden fizikai és pszichikai törvényességen, de el kell fogadnunk őket, mert kétségtelenül érzékelhetők s így nem marad más hátra, mint hogy létezésünk és további existálásunk alapjául valami földöntúli, misztikus erőforrást — szabatosabban: pénzforrást — „múzsját” elfogadnunk. Ha e tüneményeket, jelenségek-jegyeket figyeljük, megáll az ész és csak a hit átomforata mellett haladva találhatunk — tulajdonképpen, törvényeken, szabályokon, megállapításokon, leszögezéseken — valami imbolgató rőt fényt magyarázatul, ott a Csodák Birodalmának határán túl, hova mielőtt belépünk, le kell raknunk énkünkben az ésszt, mint igazhívó a saruit. És a látottakra és tapasztaltakra csak azt süttöghatjuk a megérthetlentől, a fel-foghatatlantól összeszorított szívpvel: csoda... csoda... csoda...

Szerintünk tehát az Erdélyi Csodák kritériumát az alábbi jelenség-egyedek merítik ki:

1. Az erdélyi nyugdíjas. Mert: megcáfolva minden biológiai törvényességet és a vegetáció kezdete óta beidegződött azon szabályt, mely szerint az emberi szervezet fenntartásához szerves és szervetlen táplálékok felvétele szükségeltetik, — öt hónapja tisztán és kizárólag csak nyugdíjki fizetésre vonatkozó kormányigazgatási táplálkozik! Ez pedig nagyhírű szakértelműek egybehangzó véleménye alapján mindenre alkalmas, csak éppen a létfenntartásra nem.

2. Az erdélyi nyugdíjas. Mert: egyidőben, egyhelyen és egyszemélyben jelenik meg a mai és az ezelőtt harmincévi énje. Sőt, ezek a csodás és a transzcendentális és birodalmába tartozó jelenségek, melyek a mai nyugdíjas jellegét adják és karakterét alkotják, külső jeleiben visszanyulnak némely tartozéknál egész a gyerekkorig. Így például alkalmunk volt érzékelni dr. Nyugdíjas Számtanácsos urat, ki az érettségijére készített szakettjében jár és úgy éhezik, mint jogász korában. Még ugyabbul, mert jogász korában, mikor már nem bírta tovább a táplálék fel nem vétel alapszabályainak betartását, megjelent azon idők társadalmi jelenségeinek „zsúr” névpel meghatározott ütköző pontjaiból nyúló ugynevezett büffeszobában, s ott két hétre elégséges táplálék mennyiséget vett magához, mely egy-észét legrövidebb és a társadalmi formák által engedélyezett uton direkt a

gyomrába juttatta, másrészt pedig e célra igen elmésen és praktikusán felszerelt, „bádoggzsebben” raktározta el. Dr. Nyugdíjas Számtanácsos ur azonban a mai formájában egyáltalán nem alkalmas a jogászkorabeli effajta anyagfelvétel telep látogatására. Egyrészt, mert az érettségi óta sok víz folyt le a — zsaketten, másrészt, tartózkodásának pégső okát a női lélek azon különös sajátosságában kell keresni, mely éles tárgyilagossággal tud különbséget tenni egy aktív jogász és egy nyugalmazott számtanácsos szellemi és fizikai adottságai közt.

3. Az erdélyi nyugdíjas. Mert: egy ködös fogalom sejtelmes megcsillogtatását és pedig ez esetben a nyugdíjki fizetésre vonatkozó kormány-, prefektus- és pénzügyigazgató-igéreteket, szóval egy vágy és egy ígért gondolat alkátrészeit valamelyes csodálatos, anyagfeletti képességgel át tudja materializálni fallá, plafondá, tetővé, ablakokká, ajtókká, egyszerűen mindazzá, amit e fogalom fed, hogy: lakás.

Summázva az eddigieket, az erdélyi nyugdíjas érzékelhetőségének misztikusan csodás elemei: a táplálékfelvétel, a közszemérem és jóízű nyilbanosság előtti meg nem sértése és az, hogy az adóhivatal körüli csatangolások után, még van hova lehajtania fejét.

További vonások a portréhoz. E fogalom, hogy „nyugdíjas állapot” már oly elhatárolt és fantasztikus vonatkozású, hogy áttepült a gyermek lelki-világa is, oda a Gulliver, Hüvelykmatyi, a Mumus vagy akár a Bumbum bácsi mesés alakjai mellé.

A brassói Magyar Párt a munkanélküliekért

A pártelnökség beadványban hívja fel az ideiglenes városi tanácsot, hogy készüljön föl az egyre szaporodó munkanélküliek téli segélyezésére

Az elmúlt évben is a Magyar Párt Brassói Tagozatának elnöke volt az, aki elsőnek emelte fel szavát a város állandóválasztmányában a kereset- és munkanélküli kisiparosok, munkások és alkalmazottak támogatása érdekében. A jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok közepette most is kötelességének tartotta a brassói magyarság képviselője, a Magyar Párt, ebben a nagyfontosságú kérdésben kezdeményező lépést tenni és miután most nincsen képviselő a város ideiglenes vezetőségében, beadvánnyal fordult a város mai vezetőségéhez, hogy a munkanélküliek segélyezésére szolgáló akció beindítását javasolja és szorgalmazza.

A Magyar Párt Brassói Tagozata ma az alábbi beadványt nyújtotta be a városnál:

Sz.: 32—931. eln.

TEK. IDEIGLENES BIZOTTSÁGI

Az elmúlt évben Brassó városára eddig soha nem tapasztalt mértékben zúdult reá a munkanélküliség rettenetes katasztrófája. A város akkori vezetősége mindent megtett a súlyos szociális csapás enyhítésére.

A mostani nyár nem hozta meg a munkanélküliekre nézve az elhelyezkedés lehetőségeit. Igen nagy azoknak a kisiparosoknak, munkásoknak és alkalmazottaknak száma, akik továbbra is kereseti lehetőség nélkül maradtak és igen jelentős azoknak a száma, akik újabb és újabb leépítések következtében szaporítják a munkanélküli nyomorgók szomorú táborát. A korán beállott ősz és a közelgő tél leírhatatlan szenvedésekkel fenyegetik a hibájukon kívüli munka- és keresetnélkülieket és családjaikat. Kellő időben és kellő módon meg kell tennie a város ideiglenes vezetőségének is mindent arra nézve, hogy a bekövetkezendő helyzet ne találja készületlenül és a segítséget bizto-

SCHERK
NEW YORK



Szeretné, ha szebb volna az arcbőre?

mindenkor



Scherk Face Lotion

Egy csapásra eltűnik arcbőrének minden tisztátalansága.

Vezérképviselő: „Scherk” Bucuresji, Strada Lipscani 94 (Lupoica) Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban

Ma már az anyák azzal csitítják el síró gyermekeiket, hogy „ha nem hallgatsz, nyugdíjasnak adlak”; azaz, nyugdíjast nevelnek belőle.

Egy kedves anyapalántától hallottam egy mesét a nyugdíjasról, mely azzal végződik, hogy a nyugdíjas a pénzén mégis hozzájut nyugdíjához. Soha érdekesebb, izgatóbb, meglepően fordulatossabb és a csodásságnak színes pánlikáitól sűrűbben átszőt mesét nem hallottam. Pedig csak egy egyszerű akta elintézéséről volt szó... A papa nyugdíjáról.

Az erdélyi nyugdíjas különben a következő alkátrészekre bontható szét: százalék csont, 3 százalék bőr és 90 százalék nyugdíjki fizetésre vonatkozó ígértet. Ő, ez nem keserű humor, ez a leatárgyilagossabb igazság! Egy özvegy jegyzőné 714 lej havi nyugdíját egy félve nem tudja megkapni. Nincs senkije, semmiye, csak ez a nyugdíja. Hisz az a csodálatos, hogy még nem lett belőle 100 százalékig — ígértet...

Egy vidéki lapból olvastam az alábbi hírdetést: „Elaggott nyugdíjas adóhivatalhoz közel, kaphat szobát butorral, nagy anélkül”. Mi ez? Hát már a nyugdíjas bele kell kalkulálja alkonnyodó életébe, egészségi állapotába, mozgási lehetőségébe, hogy nyolcszáz kilométert kell megtennie, míg végre a markában érezheti egy havi nyugdíját?

A nyugdíjasnak egész speciális naptára van. Az eseményeket a nyugdíjki fizetés nevezetes dátumával kapcsolatban emlegeti. Nem azt mondja, hogy az unokámnak január 12-én törött el a karja, hanem ezt: „Az unokám a jégén a május havi nyugdíjam kifizetése napján oly szerencsétlenül bukott el stb.” vagy: „Szegény Fülöp a decemberi nyugdíj kifizetésének délelőttjén hógutát kapott és több hónapos szenvedés után, a január havi nyugdíj kézhezvételé előtt... stb.” Wilkins a szeptemberi nyugdíj első kifizetési ígérete előtti harmadik napon indult el észak-sarki útjára és a Vatikán és Mussolini kibékülése a márciusi nyugdíj... stb.

Az erdélyi nyugdíjas napi étrendje a következő: Reggelire egy csésze prefektusi ígértet pirított villanyszámlával. — Ebéd: kormányigértet feltéttel, utána füszerszámla-feltétlen. — Vacsora: pénzügyigazgatói ígértet karikára vágva, hónapos házbérhátrálékkal.

Polgár! Ha fáradtarcu nyugdíjasokat látsz kétség és remény közt ballagni az adóhivatal felé, köszönts mélyen őket.

Persze vannak köztük olyanok is, akik valami kegyetlen megkülönböztetés folytán havi tízezer lejelet szippantanak fel.

Te ne tégy ilyen óriási különbséget. Ezeknek is legalább billentsd meg a kalapodat.

7. Méltóztassék a népkonyhák felállításának kérdését sürgősen tanulmányozni és gondoskodni arról, hogy legkésőbb november hónapban ezek az intézmények megkezdhesék áldásos működésüket.

A brassói megszervezett magyar lakosság alólirott vezetősége ehhez a munkához készséggel felajánlja segítségét. Brassó, 1931 szeptember 15.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR PART
BRASSÓI TAGOZATA

SZELE BÉLA dr. DEBRECZY BÉLA dr.
elnök. főtitkár.

Reméljük, hogy a város ideiglenes vezetősége szívesen fogadja a Magyar Párt beadványát és haladéktalanul akcióba lép, hogy a megoldásra váró nagy szociális kérdés minél kedvezőbb elintézését nyerhessen.

Személyi változások a Dresdener-bank igazgatóságában

Bukarest, szeptember hó 18

A Societatea Bancara Romana anyaintézetének a Dresdener Bank vezetőségében jelentős változások állottak be. — Herbert Guttman, a Romániában is jól ismert kiváló német bankvezér, a Dresdener Bank vezérigazgatója lemondott, vele együtt pedig kiváltak az intézetből Mosler és Paul Schmidt igazgatók, majd nem sokára lemond igazgatósági tagságáról Kleman elnök is. A Dresdener Bank igazgatójává a Kormerz und Privatbank eddigi vezetőjét, Götz igazgatót nevezték ki. Németország legnagyobb D. bankjában beállott személyi változások óriási feltűnést keltettek és azok a bank reorganizációjával allanak szoros kapcsolatban.

2.000.000 horóivapenge



Kerdi naponta a gazdaságra, az egész világon.

Gyorsan, gyorsan, ki tudja meddig maradunk hatalmon?

A szatmári ideiglenes tanács nem akar hozzászokni ahhoz, hogy felettes fóruma is van

Most már a városi gőzfürdő körül tört ki a kavargás

Szatmár, szeptember 18.

A Jorga rezsim szatmári interimár bizottsága reppant tevékeny. Állandóan dogozik és állandóan hibákat követ el. Nem az első eset, hogy az interimár bizottság sietsége kártérítési pereket zúdít a város nyakába, és általában olyan lehetetlen helyzeteket teremt, mint amilyen most is a városi gőzfürdő esete.

A városi gőzfürdő bérlete lejárt. Az árlejtésen nem a régi bérlő kapta meg a bérletet, hanem egy kis konzorcium. Az új bérlő jó egy néhány ezer lejtel magassabb bérösszeget ajánlott fel, mint a régi.

Az interimár bizottság is beengedte a bérletbe az új bérlőket, akik kötelezték magukat arra, hogy a fürdőt renováltatják. A bérlők eddig hetven ezer lej költséggel ki is javították a fürdőt. A fürdő megnyitása előtti napon, tegnap megérkezett a miniszter döntése, amely nem hagyja jóvá az árlejtést és elrendeli, hogy a fürdő bérletére új pályázatot kell kiírni.

Konsternáció. A bérlők visszakövetelik a beinvesztált hetven ezer lejtüket, kártérítéssel fenyegetőznek. A tanács is

elveszti a fejét, hiszen nem mondhatja a felettes hatóságoknak, hogy be sem várta a jóváhagyást, már is átadta a fürdőt a bérlőknek.

Megoldást azonban mégsem találtak. A tanács összeült és kimondotta, hogy az új bérlők csak folytassák a renoválást — saját felelősségükre, — a felettes hatóság kifejezett rendelete ellenére, de ne fizessenek annyi bért, mint amennyit felajánlottak, hanem csak annyit, mint amennyit a régi bérlő fizetett, hiszen az árlejtés meg van semmisítve.

Ez aztán megoldás: törvényes, jogászi és megtámadhatatlan.

Közben természetesen ki kell írni az új pályázatot. Ki veszi ki a szatmári városi gőzfürdőt, — kérde az interimár — amelyben bérlő ül, aki nem bérlő, amelybe befektetett valaki, aki a befektetett tőkét visszaköveteli, amelyhez jogot formál egy konzorcium, amely kártérítést szeretne ezen a fejetetjére állított bérleten keresni? Aki ebbe az összegabalyított ügybe szintén bele akar gabalyodni, hogy a zavarosban szintén halászhassek: jelentkeznek.

3

nap alatt

fogai 3 ár-

nyalatban fehérebbek

és fehérebbek lesznek!

A Kolynos antiszeptikus, a maga nemében egyedülálló habja, amelynek hatását a „száraz kefe” technikája emeli, vakító fehérséget ad a fogaknak.

A sárga fogak a legbájosabb arcot is színtelenítik. A fehér fogsor hódít! A fogakon levő lerakódás csunya és gondozatlan külsőt ad a száznak, ép úgy, mint a fogakon levő étel és dohányzás által okozott sötét foltok.

KOLYNOS eltünteti ezt a lerakódást, a foltokat és fogkövet! A száraz kefére nyomunk egy centiméternyi nagyságú darabocskát, amely teljesen elegendő ahhoz, hogy a szájat fertőtlenítsen és a fogkőlerakódást feloldó habbal megtöltse.

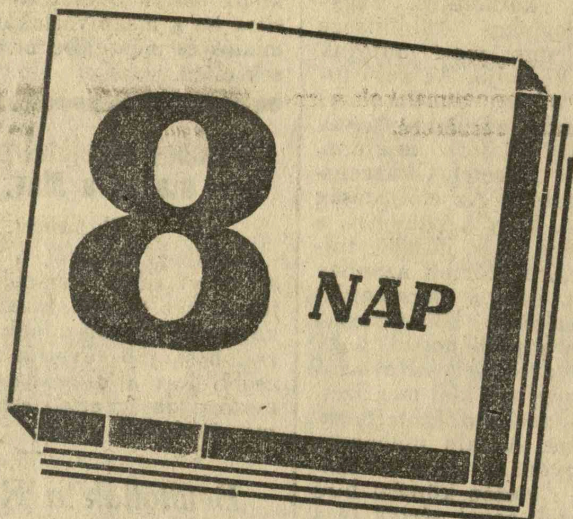
Ha a KOLYNOS fogkrémet száraz kefével használja, megduplázza a hatást!



Csak a száraz kefe szála elég kemények ahhoz, hogy a fogakat megfelelően dörzsölve, behatoljanak a fogak legkisebb repedései és közeibe is.

A hatás szinte hihetetlen, mintha millió és millió kis kéz lekaparná a fogak felületéről a csunya lerakódást, a csunya foltokat és a fogkövet. A KOLYNOS-hab feloldja és lemossa a tisztálaltalanságokat, megöli a bacillákat és csirákat a szájbán. Tegyen 3 napig kísérletet a KOLYNOS fogkrémmel és meglesz lepe az eredményről, a fogak hófehér színéről és attól a kellemes érzéstől, amit a szájbán érezni fog.

MÉG CSAK



Tehát mindenkinek saját érdeke kihasználni ezt a rövid időt, hogy

VÉGKIÁRUSÍTÁSUNK

hallatlan olcsó árain szerezhesse be szövet, selyem, bársony, flanel, vászon, asztalnemű, paplan, függöny, szőnyeg, butorszövet stb. szükségletét, mert épp a rövid időre való tekintettel ujjabb

30-60% ENGEDMÉNYT NYUJTSUNK

eddig olcsó árainkból

ASCHER TESTVÉREK

DIVATÁRUHÁZA BRASSÓ, KAPU-U. 5.

Megdöböntő adóinkvizíció Sepsiszentgyörgyön

Pereg a dob...

„Könyörtelenül kell eljárunk önkkel szemben, mert a kisebbségek államellenes érzésük...”

Sepsiszentgyörgy, szeptember 18

Ragyogó dél előtt hárman közelednek egyik előkelő gyógyszerár felé. — Egyikük oldalán dob. Amint a bejáratnál megállanak, a vezér utasítást ad ki: —

— Üsse Horvát bácsi.

Horvát bácsi ötször-hatszor halkan a dobra üt. Láthatóan igen restelli hivatása teljesítését.

Néhányszor ismétlődik a halk dobpergés. Nem gyűl össze szavára a patika előtt senki. Végre a gyógyszerész szól ki az ajtón:

- Mit akarnak az urak?
- Árverezünk.
- Aztán ugyan mit?
- A zongorát.
- S ha nincs zongorám?
- Akkor a szekrényt.

Várnak egy negyedórát, aztán ujjabb negyedet. Vevő nem jelentkezik. Végül is semleges jegyzőkönyv felvételével zárják le az ügyet.

Áll pedig az ügy a következőképpen:

A gyógyszerész július és augusztus hónapban 16.000 lejt fizetett be adóba. Az árverés előtti napon pedig megjelent az itteni pénzügyigazgatóságon, ahol kötelezettséget vállalt arról, hogy év végéig adója háromnegyed részét havi három ezer lejes részletekben kifizeti.

A dobolás szükségtelen volt tehát. — Eredménye hitelrontás, s egy becsületesen adózó polgár kigunyolása.

Miért játszották végig ezt hárman? A felfelé való érdemszerzés céljából s hogy bizonyos régi mulasztásokat takarjanak el a nagy ügybuzgalommal. A város meg van botránkozva a tapintatlan eljárás.

Annyit jegyzünk meg ide, hogy a gyógyszerész, akinél árverezni akartak román, és évi 45.000 lejt adót fizet.

★

Megdöböntőbb, mert szomorubb az ügyvéd esete. Ezt már egyenesen az igazságügyi miniszter figyelmébe ajánljuk. Itt szabálytalanság és törvénytelen-ség történt.

Az ügyvéd mult évi adóhátráléka kamatokkal együtt 34.000 lejt tett ki. December óta erre ő több részletben befizetett az adóhivatalhoz 23.000 lejt. Ennek ellenére két hónappal ezelőtt a teljes összeg erejéig foglaltak nála. Az

ügyvéd a foglalás ellen a pénzügyigazgatóságnál tiltakozott. Az adóügyi inspektor szívesen ezt válaszolta:

— Könyörtelenül kell eljárunk önkkel szemben, mert a kisebbségek nem akarnak adót fizetni. Államellenes érzésük.

A végrehajtási novella értelmében az ügyvédi iroda berendezése mentes a foglalás alól. Ám ki törődik nálunk a törvény intézkedéseivel? A lefoglalt két írógépből egyiknek felszabadítását kérte az ügyvéd. Még azt sem adták rendelkezésére.

A hatósági közegek megjelentek az irodán. Az iratszekerény összes aktáit a földre szórták, azután egy használhatatlan asztal és szék kivételével, két írógépet s az egész berendezést a pénzügyigazgatóságra vitették. Tegnap az árverés is megtörtént. Sikeresen.

Az ügyvédi irodán egy szék trónol ma, a földre hajigált iratok fölött. A forgalom teljesen megbénult. Órákat vesz igénybe egyetlen ügyirat előkeresése a papírhalmazból.

Kérdezzük ezután az igazságügyi minisztertől:

— Van-e tudomása arról, hogy Sepsiszentgyörgyön az adó nem-fizetésének oka a nyomasztó gazdasági válságon felül az, hogy itt a kisebbségek aránytalanul magasabb adóval vannak sújtva?

— Akar-e tudomást szerezni arról, hogy itt milyen erőszakosan és igazságtalan módon járnak el még az ügyvédekkel szemben is? Mit gondol, hogy bánhatnak el a törvényt nem is ismerő kisebbségi állampolgárokkal?

Kérjük: küldjön ki sürgősen egy vizsgálóbizottságot, amely állapítsa meg, hogy a leírtak a tényeknek megfelelnek s intézkedjék a törvénytelen-ségek orvoslása iránt.

is.

Olvasóink figyelmébe!

Lapunk mai számában kezdődik Vécseu Zoltán: A siró város című nagyszabású regénye. Aki mindennap rendszeresen olvasni akarja ezt a kitünő regényt, rendelje meg azonnal előfizetésben a B. L.-al. Előfizetési ár 1 óra 100 lejt, negyedévre 300 lejt. Új előfizetőknek a megindítását megjelent folytatásokat egyszerre, díjtalanul megküldjük.

Hírek

CSEND A ZÜRZAVARBAN

A Westminstert bélepte a köd
Függönyként álomló palástja
Ugy rémlik, mint álomszerű bástya
Az apátság, amelyet beföd.

Körötte a modern Babeltorny
Szilajon harsonáz fel az égig
Fényárban uszó utakon végig
Tobzódik az örült hangtornya

De túl a City ezer dudáján
Ahol szurkos utcagyerek szája
Valahol az olcsóbb negyed táján

Nem tekintve se balra, se jobbra
Ott lapul Mahatma csukott szájjal
Mint Buddha emberbeöntött szobra!

NEMES FERENC

— UJABB GYANUS TUZ CSIKBAN. Tudósítónk jelenti: Az utóbbi időben naponta fordulnak gyanus tüzesetek elő, most éppen a betakarodás után és emésztik fel a lángok az épületekkel egyetemben a székelyek egész természetét. — A hatóság egyetlen egy esetben sem tudja a bűnöst kézrekeríteni. — A múlt éjjel Molnár Lajos és Molnár István csikszentléleki lakosok csürei égtek el, természetesen a betakarított gabonával és takarmánnyal egyetemben. — A lakosság erős munkájának és a nyirkos időnek köszönhető, hogy a tűz nem harapódzott el. — Az egymástutáni és gyakori tüzesetekből kifolyólag arra lehet következtetni, hogy rendszeres gyújtogatás folyik.

— A REJTELMES „FEKETE-KÉZ” EGY TALMUDISTA. Szatmárról jelenti: Szatmár leggazdagabb textil-kereskedője, Freund Chaim, hetek óta fenyegető leveleket kap, a melyek szerint, ha bizonyos időn belül nem küld a levél írójának ötvenezer lejt, majd később, ha nem ad át a küldőnek százezer lejt, a levél írója, aki „Fekete kéz”-nek szignálta magát, kiírja Freund Chaimot és egész családját. A rejtelmes levélíró elmondotta magáról, hogy spanyol és zsidó ősei vannak és így nem retten vissza semmitől. Freund Chaim a rendőrséget vette igénybe és kéri fel, hogy ettől a molesztáló zsarolótól szabadítsa meg. A rendőrség a napokban egyszer már majdnem elcsípte a zsarolót, aki azonban az utolsó percben kiugrott a detektívek kezéből. Ma délelőtt végre elfogták a rejtelmes kezűt, akit Tischler Benjaminsnak hívnak, huszonkétéves és nem sötét rablólovag, hanem mindössze jámbor talmudista. Az elfogott talmudista azt vallja, hogy nem hitte, hogy a gazdag Freund Chaim ahelyett, hogy kisegítette volna ezzel a százezer lejjel, rendőrkézre adja. Ha ő van a Freund helyében, ő adta volna a százezer lejt. Tischler Benjamins rövid kihallgatás után átkísérték a szatmári ügyészség fogházába.

— ÖNGYILKOSOK NAPJA CSIKBAN. Tudósítónk jelenti: A nyomott gazdasági helyzet egy nap két áldozatot követelt Csikmegyében. Két öreg ember lett öngyilkos, mert

nem tudta adósságait terhet már a sir szélén sem elviselni. — Kovács Márton tusnádi lakos, 76 éves öreg ember anyagi gondjai elől a halálba menekült. Csüre padlásán felakasztotta magát s mire tettét észrevették, meghalt. — Ugyanezen napon és szintén a fenti okból György Mihály 74 éves gyergyószárhegyi lakos dobta el az életet magától. Ő is a csüreben akasztotta fel magát. Az ügyészség nem látván bünesetet fennforogni, mindkét esetben megadta a temetkezési engedélyt.

★ BRASSÓI UGRATÓ- ÉS LOVAGLO-VERSENY. Ma, pénteken délelőtt és délután a lovak idomítási vizsgája, szabad belépés mellett. Szombat és vasárnap csak rendes belépőjegyekkel. A jegyeket három pénztárnál fogják kiszolgáltatni. A főbejáratnál a régi A. B. C. D. E. F. tribünök számára. A jégpályánál van az új „S” jelzésű tribün bejárata és pénztára. Az új állóhelytribün bejárata és pénztára a szász elemi iskolában van. Ma, pénteken, még a Zeitschriftenzentralénál adnak ki jegyeket, bármilyen helyre, holnap és vasárnap csak a bejáratú pénztáraknál. (eb)

— NÉGYEZER LEJÉRT EGY ÉVI BÖRTÖN. Tudósítónk jelenti: Becze István, a gyergyóditói adóhivatal volt végrehajtója még 1928. évben beszédett adóba dr. Zanföldtől 4637 lejt, amely összeggel nem számolt el az adóhivatallal. — Amikor az adót újból kérték Zanföldtől, akkor jöttek rá Becze kiállított nyugtája alapján, hogy az összeget felvette és saját céljaira fordította. — Azonnal feljelentették a csikszeredai ügyészségnél, amely hivatalos pénz elikkasztása címén emelt vádat ellene. — Az ügyét ma tárgyalta a csikszeredai törvényszék és bűnösnek találta a volt tisztviselőt, egy évi börtönnel sújtotta. — A szabadlábon lévő tisztviselő majd hanyatlagódott a súlyos büntetés halatára és úgy ő, mint ügyvédje enyhítésért felebbezett.

— SZEPTEMBER 21-ÉN LESZNEK A PÓT-ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK. Bukarestből jelenti: A közoktatásiügyi minisztériumból nyert értesülésünk szerint a pótérettségi vizsgálatok szeptember 20-ika helyett szeptember 21-én lesznek.

★ JOMKIPPURI ISTENTISZTELETEK A BRASSÓI ARVAHAZ-UTCAI ZSINAGOGÁBAN. Szeptember 20-án, Kol-Nidre, d. u. 5 óra 30 perckor. 21-én, reggeli ima 7 órakor.

.....

500 millió tojást

tart frissen minden évben a GARANTOL. Tegye el tojásszülségletét, még pedig ősszel az egyetlen jó tojáskonzerváló szerrel a

GARANTOL-LAL

amely több mint egy évig teljesen frissen tartja a tojásokat. A tojás sárgája könnyen válik a tojás fehérjétől, utóbbit könnyen verhetjük habbá — a tojásnak nincsen kellemetlen íze és szaga — a tojások eltevése egyszerűen, tisztán, megbízhatóan és olcsón történik. Legkisebb A csomagolás 100—120 tojásnak elegendő.

Kapható minden szakmabeli üzletben.

Képviselő: „PHARMAC” Brassó.

Figyelem! Piros papírral bélelt zacskó.

.....



CSINOS ES TARTOS SELYEMHARISNYA!

Thóra kiemelése 8 óra 30 perckor. Hazkarai és hiatszónoklat 10 óra 30 perckor. — A templomi ülés-jegyek feltétlenül felmutatandók. Kultuszfeljáró. (e)

★ ÖNKÉNTES ÁRVERÉS. A Brassói Népbank a szeptember 11-i árverésen el nem adott butorokat, ékszereket és szöveteket szeptember 25-én délután 3 órakor az intézeti tanácsteremben újból árverés alá bocsátja.

— A ZEPPELIN UJRA ELINDUL DEL-AMERIKÁBA. Friedrichshafenből jelenti: A „Graf Zeppelin” tegnap délután egyenved két órakor kilenc utassal elindult második délamerikai útjára. A léghajó először Pornambuccoban fog leszállani.

— ELADJA VASUTI RÉSZVÉNYEIT A CREDITANSTALT. Bécsből jelenti: Az „Est” itteni szerkesztőségének értesülése szerint a Creditanstalt eladja a birtokában lévő száznyolcezer darab osztrák-magyar államasvasuti részvényt. A vevő a bázeli Holding-társaság.

★ A MODERN HÁZASSÁG. Vanuak könyvek, melyeket meg kell köszönni a szerzőnek, hogy megírta, a kiadónak, hogy kiadta, a fordítónak, hogy lefordította. Ilyen könyv Dr. Wilhelm Stekel ismert bécsi ideg-orvosnak pár héttel ezelőtt megjelent műve, mely most magyar nyelven „A modern házasság” címmel lát napvilágot. A könyv tizenhét velős fejezetben tárgyalja mindazt, amit lélekismerőnek, tanárnak, papnak, férjnek, feleségnek, kultúrembernek tudnia kell

a házasságról, hogy a maga és környezetét életét szebbé, boldogabbá tehesse. Talán egyetlen kérdés nem foglalkoztatja manapság inkább az embereket, mint a házasság problémája, melyről mindenki tudja, mindenki mondja, hogy reformálásra szorul. — Stekel vállalkozott arra a nagy feladatra, hogy megmutassa a bajok forrásait, rávilágítson helyenként az öt annyira jellemző igazmondással a hibákra, melyet mindenki, te is, én is, napjában százszor elkövetünk anélkül, hogy csak sejtjenék is, hogy életünk legnagyobb javait kockáztatjuk. A házastársi hűség kérdésének a házasság legnagyobb és legkényesebb problémájának taglalása, a házassági háromszög törvényes elismertetéseért küzdő szellemi áramlatok ismertetése és kritikája olyan érdekessé teszik a kis könyvet, hogy nem tudjuk letenni, ha bekezdünk olvasásába. A flört és kisebb kacérkodások lélektani jelentősége és szerepe a házastársi kapcsolatok egészséges kifejlődése, a túlfokozott és aláértékelt igények jelentősége mindmennyi praktikus tanács és irányítás a helyesen méretezett és beosztott munkában. A nemek harcának fontos kérdéseit, az egyenjogúság törekvéseinek méltatását csak úgy megkapjuk, mint a lakásinség vagy az anyósprobléma és következményeinek feltárását. A könyvet Dr. Gariner Pál ideg orvos fordította kitünő magyarsággal, gördülékeny és jegyzeteivel nagy hasznára szolgál a laikus olvasónak. — Ára 102 lej. — Kapható a „Brassói Lapok” Könyvosztályában.

INDIA TYRE & RUBBER COMPANY Ltd. INCHINNAN



VEZÉRKÉPVISELET:

Banca pentru Comerțul Intern & Extern
Bucuresti, I. Calea Victoriei No. 20.

Extra-speciál pneuma-
tikok, kamionok, autó-
buszok és kamio-
netek részére.

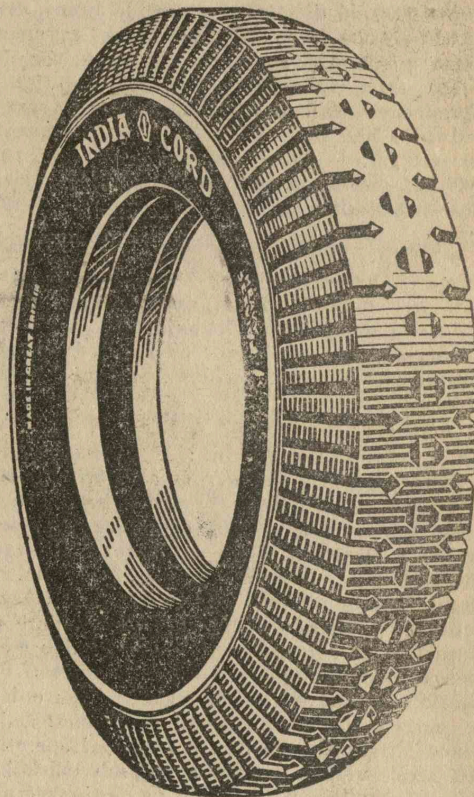
A legmegfelelőbb autópneumatikok a romániai utak részére.

„INDIA” Super Tyre
a legjobb gumitömlők.

„INDIA” Heat Proof
kék gumitömlők.

India of
Inchinnan
a kilométer király

Kaphatók mindenütt.



Nagyságos



Asszony!

Ha harisnya vásárlásait eszközli, kérjen

csak

„TRINACO”
HARISNYÁT,

amely a világhírű „Bemberg” selyemből készül.

Utolérhetően minőségben és kivitelben.

A „TRINACO”-harisnyát megkapja minden szakmabeli üzletben.

— A gyomorlájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség — a természetes Ferenc József keserűviz használata által sok esetben elmúlik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vizről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűviz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— BARABÁS JÁNOS DR. ALLITÓLAG MEG AKART SZÜKNI A CSIKSZEREDAI BORTÓNÓB. Csikszeredai tudósítók jelentik: Futótűzként terjedt el Csikszeredában az a hír, hogy az Ávéd János ellen elkövetett bombamerénylet értelmi szerzőségével gyanúsított Barabás János dr., a csikszeredai törvényszék fogházából meg akart szüdni. — A fogház igazgatósága a hírt a leghatározottabban megcáfolta. Barabás János dr. védőügyvédje, Abraham dr., azonban a B. L. csikszeredai tudósítójának kijelentette, hogy a szökésről elterjedt híreknek csak annyi alapja van, hogy a bombamerénylet tettesei: Pál Dénes és Ambrus Lajos jelentést tettek a fogház igazgatóságának arról, hogy Barabás dr. őket a szökésben való segédkezésre akarta rávenni. Abraham dr. véleménye szerint a vallomás csak újabb trükk a tettesek részéről, akik így is még jobban be akarják rántani Barabást.

— CAMPEANU PROFESSZOR EDESAPJÁNAK KITÜNTETÉSE. Magas kitüntetésben részesült dr. Campeanu Liviu egyetemi tanár, a kiváló hírű brassói sebész édesapja, aki Marosvásárhelyen főpap. A király, társadalmi és egyházi téren kifejtett emberbaráti tevékenységéért, a Ferdinánd-rend nagykeresztjével tüntette ki. A kitüntetés olyan főpapot ért, a kinek, úgy a románság, mint a magyarság részéről, mindenkor nagy megbecsülésben volt része.

— BRASSÓI PIACI ÁRAK. 1931 évi szeptember hó 18-án: Marhahús, levesnek kg. 28—30, marhahús, pecsenye kg. 48—50, sertéshús, combja kg. 38—40, sertéshús, karaj kg. 46—48, zsirszalonna kg. 34—36, zsír kg. 44—48, tojás dr. 1.60—2, csirke párja 40—120 lej. — Élő állatok, kilóra: Export ökör, élősúly kg. 18—22, sertés, élősúly kg. 22—25, igás ökör drb. 7000—9000, ló drb. 5000—15.000, ló luxus, drb. 18.000—24.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 300—320, rozs 220—240, árpa, sör 300—320, árpa, takarmány 230—250, zab 300—320, tengeri, szemes 250—260, lencse nagyszemű 400—500, bab, fehér 350—400, burgonya 90—110 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 160—180, széna, laza 120—140, szalma, laza 50—60, korpa 170—190 lej.

★ SZERETETVENDEGSÉG. A brassói református lelkész hivatal közli, hogy vasárnap, szeptember hó 20-án, délután 3 órakor a külvárosi imaházban, Plevna-utca 2., szeretetvendégség lesz, szavalat- és énekversekkel. Háziasszonyok: özv. Kovács Andrásné és Pál Mózesné. (e)

— MAGYAR SZÍNÉSZ A ROMÁN RÁDIÓBAN. Bukarestből jelentik: A fővárosi rádió műsorára tűzte a Bajadér és az Obligado című operettek előadását. Vasárnap, szeptember 20-án este az utóbbi évek egyik legjobb operettjét, a Bajadért játsza a főváros legjobban összeválogatott operettgyűjtése, szeptember 26-án, szombat este, ugyancsak 9 órai kezdettel az Obligado operettet hozzák színre a stúdióban. A két operetteladásnak külön eseménye, hogy mindkét darab főszerepét Gróf László volt nagyrádi színigazgató, az erdélyi magyar közönség egykori dédelgetett kedvence játsza, aki ma már a romániai operett-színészek sorában egyike a legjobb márkának és a bukaresti közönség úgy rajong érte, mint ahogy egykor kedvelte őt erdélyi közönsége. A darabok rendezését Gróf László látta el.

★ „TRINACO” AZ ELEGANS HÜLGY IDEÁLIS BEJÁRÓ-MOSÓSELYEM HARISNYÁJA. Legújabb divatszín, kitiűnően viselhető, másánál garantáltan színtálló. Szíveskedjék a „Trinaco” Bemberg-mosóselem harisnya vásárlásánál hozzáméltékelt mosási utasításokra ügyelni.

— „HA MÉG EGYSZER MAGYARUL BESZÉL — KIRUGOM!” Csikszeredából jelentik: Vajjon megérik-e azt az időt, amikor a köztisztviselők valóban a közönség érdekében állanak szolgálati helyükön? Felvetődik ez a kérdés ismételt, abból az alkalomból, hogy az ügyesbajos fél és az egyik irodai kiskirály között a csikszeredai törvényszéken kínos jelenet játszódott le. Egy idősebb székelembernek ugyanis dolga akadt a csikszeredai törvényszéken s ügyével Sirianu grefierhez utasították. A székelember tudomására kalapját kezében forgatva, érdeklődött az ügy állása iránt. Persze magyarul tette fel a kérdést, mert hiszen köztudomású, hogy a Székelyföldön minden Jorga-elmélet ellenére is magyar a lakosság anyanyelve. Sirianu grefier azonban teljhatalmú ur a maga íróasztala körül, aki azt az elvet vallja, hogy a tisztviselőnek nem kötelessége tudni a lakosság anyanyelvén. — Dühösen förmélt az öreg székelember a következőket: „Ha még egyszer idejön és akkor is magyarul mer beszélni — kirugom!” — Így fest a gyakorlatban a romániai kisebbségek nagy szabadsága, melyről teljős tényezők nemzetközi fórumok előtt olyan szépen és meggyőzően tudnak beszélni, míg itthon Sirianu grefier urak már az anyanyelvet is belénkfojtánák!

VÉCSEY ZOLTÁN:

A SIRÓVÁROS

ELSŐ RÉSZ: ELHERVADT ŐSZI RÓZSA

I.

Hosszu, hosszú hónapok múltán egy verőfényes szeptemberi reggelen először mehetett az utcára. Még igen gyöngének érezte a testét, alig tett tíz lépést, meg kellett állania, hogy mély lélekzetet vegyen. Nehézkesen támaszkodott botjára, de a napfény melegen simogatta, megbizsergette vérért s halvány rózsaszínt csalt a kórházi levegőben egészen önszínűre vált arcára. Négy hónappal ezelőtt mint élőhalottat hozták haza az olasz frontról, egyik kórházból a másikba dobták, míg végre Klagenfurtban egy jószívű osztrák törzsorvos megkönnyítette rajta, szülővárosába utalta, hogy ha meg kell hálnia, legalább az ismerős házfalakra essen bucsupillantása és barátai hallgassák meg végső kívánságát.

Egészen különös fajta betegsége volt Végh Pistának. Hiába diagnosztizálta nem egy kiváló orvos, nem tudtak kiköszödni a szimptomákból. Negyvenhavi szakadatlan frontszolgálat után egyszerre csak összeesett a kavernában, mint a kimeisített tuskó s alig tudták eszméletre téríteni. Delírált, hagymázos rohamai voltak s orvosai eleinte tifuszra gondoltak, ám a Widal-féle reakció negatív eredménnyel végződött, a betegség tüzetes tanulmányozására dehogyan érték rá akkortájt. Egyik kórház a másikba küldte, egyik orvos a másikra hagyta, hadd okosodjék az ki a bajából, ő pedig hány-szor érezte közel magához a jótékony halált. Sokszor nem is bánta volna, ha érte jön, mert szörnyű fájdalmak rohanták meg, agya csaknem megpattant a láztól, amely állandó látogatója volt a fehér ágyon és esténként rendszerint a veszélyes rovátka felé közeledett.

Végül mégis csak diadalmaskodott a fiatalság az alattomos kórón. Egy augusztusi éjjelen következett be a fordulat. Este, amint megitta a tejét, hirtelen rosszul lett fogta el, szemei kápráztak, füle zugott s a mellére mintha a doberdói szikla nehezedett volna. Éppen Sárka foglalatokodott a betegszobában, amelyben hárman feküdtek. Vékony kis újjalval sorjában megigazgatta a párnákat a gyámoltalan hősök feje alatt, az egyiknek vizet adott, a másiknak borogatást tett a fejére, de mindig összerázkódott, amikor valamelyik ápolja nehezett s hajtott. Ahogy Pista ágyához ért, a beteg szemei olyan különös nézéssel tapadtak rá, hogy a kislány halálra rémült s lábait megreszkettek az aggodalomban. Gyorsan lerohant az irodába, felküldte az inspekciónak orvost és szólott Lajos bácsinak is, a kórház lelki gondozójának, hogy elérkezett a pillanat, amikor szegény Végh Pistát el lehet látni az utolsó kenettel.

És nagyon összeszorult a szívecskéje, titokban egy könnyecseppet morzolt szét ujjai között.

Pista csak arra eszmélt, hogy szörnyű szomjúság győtri, amit csak valami tüzés itallal lehet csillapítani.

— Konyakot — susogta.

Az orvos beleegyezőleg intett Sárinak, miért ne teljesüljön szegénynek az utolsó kívánsága.

Kis borospohárban hozták a konyakot. Feltámasztották a fejét és ő az utolsó cseppig kiürítette a poharat. Azután visszahanyatlott s csakhamar mély álomba merült. Egyenletesen lélekzett, ki nyultan pihent a megkezdett test s az orvos néhány pernyi figyelés után megcsóválta a fejét.

— Sárka, maga csodát művelt ezzel a fiúval. Talán meggyógyul. Ha valamit kíván, csak adjanak neki egészen bátran.

Csak másnap déltájban ébredt fel az álomtalan alvásból. Olyan különösen jól érezte magát, hogy elmosolyodott. Amikor a hőmérőt hóna alá dugták, már tudta, hogy nincs baja, tul van a veszélyen. A láz azon az éjjelen hűtlenné vált hozzá, de a tulós sarokban álló ágyon megölte Vértessy Lacit.

Napról napra több erőre kapott. Finom

Haldokló haszánt ábrázolt a kép. A vitéz megtört szemét az égre szögzi. Viziója van, az égboltozat megnyílik s aláereszkedik egy légius alak, Krisztus száll le a szegény névtelen közhuszárhoz, kezében a szent otyvát tartja, hogy utra-
valóval lássa el a bucsuzó katonát. Csak lova nem hagyta el a gazdáját, ott áll nagybusan mellette, fejét lehorgaszítja, szeméből a lélek beszél, az állat hűséges, panaszgó lelke, amely egyedül siratja a haldokló katonát.

Nézte, nézte a képet s meleg könnyecsepp lopakodott a szemébe. Most érezte először igazában, milyen közel volt ő is az örökkévalóság küszöbéhez. Őt azután senki sem siratta volna, még egy hűség-
állat sem, úgy áll itt, mint a magányos kór az országot szélén, csak arra jó, hogy az elbandukoló számár leharapja.

A kép gyermekkori édes emlékeit ébresztette fel. Hohó, Fuzsi bácsi, a rajztanár. Visszaemlékezett kisdíák korára. Milyen buzgalommal mázolgatott Fuzsi bácsi óráin. Mindig apró csinyeken törte a fejét, mert mi sem volt nagyobb élvezet, mint megharagítani ezt a galambszí-
vű embert. Olyan komikus volt, amikor kopasz fejéből egyszerre csak vérvörös lett a pulykaméregtől és ide-oda csapkodott maga körül az édes gyökér-
nek nevezett nádveszővel...

Az anyukája... a drága... Milyen fáradtan, törődöttön vonszolta gyöngé testét, amelyet már csak a kötelességérzet tartott fenn, hogy ne hagyja magára a gyámoltalan gyereket. Azután mégiscsak elment az egyetlen, aki törődött vele, aki szeretete és mindent feláldozott érte.

— Az első utam hozzávezet. Hat év múltán először... fogadta meg az olár előtt.

S most lassu léptekkel haladt a Kalvária-
uton a Rozália-sírkert felé, ahol apja, meg anyja egymás mellett alusszák örök álmukat. A fáradság gyakran megállította, de örömmel pihent, mert leg-
alább apróra körülnézhetett, szívéhez ölelhetette az ismerős házakat, a nyájas kis kerteket, a Kalvária-dombot, amelynek platánjai alatt oly vidáman kergető-
zött egykor és ahol először volt találko-
zása egy szőke kis lánnyal, hejh, tíz éve annak, mi minden történt e tíz év alatt! — s a szőszkének pajkos nevése de izgalomba hozott egy ábrándos diákszi-
vet...

— No persze, ezt csakugyan meg kell nézmem.

Felfelé kapaszkodott a dombon, melynek tetején a sejtelmesen zugó platánok közül pirosfedelt templom kandikált ki. A harmadik stációsán megállott.

— Itt kell lennie... Igen, igen, a közép-
ső fa alatt...

A közmélt mögött három platán teri-
tette szét koronáját. Vaskos törzsüket mo-
ha borította, a sárguló levelek már vas-
tag lepelben fedték a földet s a levélsző-
nyeg meggropant a közeledő lépések alatt. A fa tövében ott a korhadt kis pad,
támlája egy emberöltője emlékalbumba
az idemenekülő szerelmes pároknak. Tíz
éve, hogy Pista befaragott ide egy szívet,
két nagybetűt és egy évszámot, azóta
alaposan tetoválták a hátát a roskadozó
padnak. Nehéz volt eligazodni a sok mo-
nogram között, de aztán mégis ráakadt:

P — O

1908.

Megsimogatta az elmosódott vonalakat,
körülnézett, hogy nem jár-e valaki, hir-
telen lehajolt a pad támlájához s a hasas
O középebe gyöngéd csókot lehelt. A
mult emlékeit becézte ez a csók, amely-
nek gombaize volt ugyan, de most az el-
ső csók ízét érezte, amely olyan izgalom-
ba hozta őket, hogy egyik erre, a másik
arra szaladt és két napig nem mertek
egymás szeme elé kerülni.

Leült a padra és elgondolkodott.

— Hol lehet vajjon? Melyik sarkában
az országnak? És jutottam-e néha az
eszébe?

Mert öbönne gyakran visszakísértett ez
a diákkori idill, amely csak hetekig tar-
tott, mert a gyermekeket azután messzi-
re sodorta egymástól az élet. Olguska
apja cseh katonatiszt, hatalmas termetű,
széles vállu, nagy bajszu ember, akit
Pista mindig szörnyen respektált. Olyan
erős lehet, hogy szétőri a vasat. Csak
néhány hónapja költözött ide családjá-
val, többnyire magyar garnizonokban
szolgált, magyar lányt is vett feleségül
és az édesanyja kis lányát magyar szellem-
ben nevelte. Szomszédok voltak és így
barákoztak össze. Pista akkortájt he-

tedik gimnazista volt, Olguska a polgári
negyedik osztályába járt és képezdében
készült. A két gyermek örök szerelmét
fogadott a platánfa árnyában. Olguska
megesküdött, hogy megvárja Pistát, a
míg tanulmányait befejezi, közben ő is
megszerzi a tanítói diplomát, aztán pe-
dig férj és feleség lesznek. Fogadalmu-
kat a pad támlájába vésett pecséttel
erősítették meg és Pista félénken meg-
fogta a lányka remegő kezét, azután va-
lahogy a vállára hanyatlott az édes,
szőszke fej és ő gyámoltlanul megcsó-
kolta a reszkető, vonagló, nedves kis szá-
ját. Ez volt az első és utolsó csókjuk.

Mert két hónap sem telt el és végleg
elszakadtak egymástól. Pista most visz-
szaemlékezett arra a borzalmas esetre,
mely hetekre feldulta az egész város
nyugalmit és az ő szívének az első nagy
fájdalmat okozta. Azon a végzetes regge-
len látta a kapitányt, amint haragosan
bevágja maga után a lakás ajtaját és
döngő lépésekkel halad el ablakuk alatt.
Nagyon haragudhatik, Istenem, vajjon
miért? Két óra múlva már az egész vá-
rost bejárta a szörnyű esemény híre: —
Pernicsek kapitányról az egyik helyi lap
sértő cikket írt s hevesen megtámadta az
osztrák szoldateszka brutális zsoldosát,
aki kegyetlenül bánt a magyar katoná-
val. Pernicsek egy tisztársával felkeres-
te a szerkesztőséget, hogy rövid uton sze-
rezen elégtételt. A szerkesztő ur, a toll
rettenhetetlen bajnoka, akinek íróasztá-
la felett teljes vívőkészlet fityeg, a tiszt
urak elől a nyomdába menekült és egy
szédőszekrény mögé bujt, a tiszték azon-
ban heves szidalmak között követték. Az
egyik nyomdász, őt gyermekes családapa,
a szerkesztő védelmére felragadt egy
festékes vashenger, amivel a kiszedett
oldalt kenik be s a katona felé sujtott.
Pernicsek kapitány kardot rántott és az
éles fegyver markolatig szakadt a sze-
rencsétlen ember mellébe, aki hörögve
roskadott össze.

Országos botrány lett az ügyből. A
parlamentben meginterpelláltak a hon-
védelmi minisztert, a szocialisták tünte-
tést rendeztek és beverték a hadtestpa-
rancsnoksg ablakait és az elkecseregett
tömeget katonasággal kellett szétzavarni.
A város kurucérműi polgársága boj-
kottot kezdett a közös tisztikar ellen. A
főispánhoz deputációk jártak s megtor-
lást követeltek az ártatlanul kiontott
vérért. Ognyanyov Szvetozár, a Bácská-
ból idevetődött ősjogász, a Kis Píában
véresre verte Szedlacsek hadnagyot, el-
vette a kardját s a vendégek nagy juh-
héja közben a hadnagyot az utcára lök-
te, darabokra tört kardját pedig utána-
hajította. Szedlacsek még azon az éjjel
fölbeltette magát és Pernicseknek el kel-
lett tűnnie a felbolygatott városból. Ör-
naggyá léptették elő és egy boszniai sár-
fészekbe helyezték.

Pista csak nézte, nézte a lehulló sárga
leveleket és nézte a mélyben fekvő vá-
rost, ahová hat esztendő múlva most
tért vissza először összetörtén, meggyö-
történ. Most megkondukt a Dóm nagy-
harangja, a fehérpapok templomának
harangjai, majd a szeminárium templom-
méi szegődtek kíséretül hozzá s a hang-
hullámok megreszkettették a légburkol-
lat rétegeit. Vajjon elpanaszolják-e ezek
a bus harangok egy megviselt város
minden baját, fáját, vajjon meghallga-
tásra találnak-e ezek a panaszok s végé
lesz-e nemsokára a megpróbáltatások
szörnyű napjainak?

Ott állott botjára támaszkodva, mesz-
szire révedező szemekkel, a Kalvária
dombján. A platánok hulló levelei régen
elhunyt patriciusok emlékeit susogják,
hiszen az ő poraikból szíjják életnedvü-
ket. A patriciusok késő unokái éppen
ebben az órában indulnak rohamra egy
olasz hegycsucs ellen. Huszonnégyen
hullanak el az ellenséges gépfegyverek
tüzében.

A Mészáros-utca egyik elsőemeleti tö-
meglakásában most hat férfi hajlik az
asztalnál egymás fölé.

— Tehát jól megértettek, elvtársak. Az
asszonyok a ligetben gyülekeznek tíz
óra tájban. A Kossuth-utcan vonulnak
felés megkísérlik a behatolást a város-
házára. Csak minél nagyobb zajt, minél
nagyobb lármát, az sem baj, ha egy kis
sebesült történik. Használ az ügynek.
Az elvtársak pedig a járdákról buzdít-
ják az asszonyokat. A jelszó: Kenyeret
és békét! (Folytatása következik.)

Uj előfizetők a lapjuk beindításáig
megjelenő folytatásokat díjtalanul meg-
kapják.

Közgazdaság

Nem adják még ki az államsorsjáték koncesszióját

MI VAN A ROMÁN ÁLLAMI SORSJÁTÉKKAL?

Eddig csak törvény van, de sorsjáték még nincs – 20 évre koncesszió nélkül fogják a sorsjátékokat 250–300 millió lej bérösszegért

Bukarest, szeptember 18.

Átlag minden héten egyszer megjelenik egy-egy rendelet arról, hogy tilos a külföldi sorsjegyek behozatala. A posta és a pénzügyi hatóságok, e rendeletek nyomán, széleskörű eljárásokat vezetnek be és

kíméletlenül elkoboznak minden olyan küldeményt, amelyben sorsjegyeket továbbítanak román állampolgárok, illetőleg romániai lakosok részére.

A posta belénéz minden sorsjegy-gyanús levélbe, akár magán, akár pedig hivatalos jellegű, sőt odáig megy a preventív intézkedések terén, hogy a külföldi sorsjegyeket hirdető napilapok posta továbbítását is megtagadják.

És mindezek ellenére évek óta tart már a külföldi sorsjegyek beözönlése. Minél jobban gurulunk a válság-okozta lejtőn lefelé, annál inkább kapaszkodnak az emberek abba a messziről, csábítóan léderekedő reménybe, hogy — hátha!... Hátha ők lesznek azok, akiket a szerencse forgandó kereké, a milliók nyeremények valamelyikével megtisztel. Egyszerre végeszakad a gondnak, nélkülözésnek. Ezért a reményért érdemes hatósági szigort kifizetni, érdemes a falatot a szájtól megvonni, mert: — hátha!...

ILLUZIÓK ÉS — MILLIÓK

Ez a lélektani tömegmegnyilatkozás adja meg a magyarázatot ahhoz, hogy miért nem tudnak megbirkózni a hatósági rendszabályok a beözönlő sorsjegyek áradatával. Mert hiába minden szigor, kilátásba helyezett megtorlás,

a sorsjegyek jönnek vízen és szárazon, a földfelett és földalatt; magyar, osztrák, cseh, német, holland és kitűzött még milyen rendű és rangú sorsjegyek, mindenfajta — ami csak szemnek és zsebnak ingere.

És — amilyen uton jönnek a sorsjegyek, ugyanolyan uton mennek ki az országból a milliók, amiket a játékos-kedvű szerencselovagok fizetnek az illúzióért.

Az emberben önként felvetődik a kérdés: ha annyira kell ez a kis narkózis, miért nem állítunk fel mi magunk trónt Fortuna istenasszonynak, miért kell hódolatunkat iránta kivinni az országból?

Nem észszerű és nem is menthető. Talajvesztett életünknek, ugylátszik, szükség van arra, hogy reményekkel, ilyen reményekkel is — táplálja magát. Államgazdasági szempontból sem indokolt, hogy éljünk bennünket ettől a kis örömtől, mert

a sorsjegyek nekünk illúziót, az államnak pénz jelentenek.

A megoldás egyszerűbb, mint Kolumbusz-tózása: nem a külföldi sorsjegyeket kell üldözni, hanem — a belföldi osztálysorsjátékokat kell megszűntetni. Így jól lakik a kecske és — megmarad a káposzta...

AZ ELKOBZOTT FORTUNA

Már régen meg kellett volna csinálni. A külföldi sorsjegyeken kívül, amelyek — mint mondtuk — milliókat visznek ki az országból, mindenféle alkalmai sorsjegyekkel ámitják és szípolozzák ki a közönséget. Annyi visszaélés történt már ezen a téren, hogy nem is érdemes a részletekre kitérni. Egész sereg botrány zajlott már le ezen a téren.

lott már le ezen a téren.

Romániának, állami felügyelet alatt működő osztálysorsjátéka, csak 1916 óta nincsen. 1906-ban alakult meg az első román osztálysorsjátékokat játszó társaság Loteria de Stat S. A. címen, amelynek 5 millió aranylej volt az alaptőkéje és 20 évre kapott koncessziót az államtól. Mint-hogy ennek a társaságnak német érdekeltségei is voltak,

1916-ban a román kormány zárlat alá vette a társaság vagyonát és a sorsjátékok betiltotta.

A társaság vagyonának likvidálása azóta is folyik, de még ma sem fejeződött be, illetőleg most már nem is aktuális a likvidálás, minthogy a kormány pár hónappal ezelőtt feloldotta a társaságot a zárlat alól.

TÖRVÉNY MEG NEM SORSJEGY

Argetoianu pénzügyminiszter ez év júliusában új állami sorsjátékról szóló törvényt szavaztatott meg a parlamenttel. Ennek a törvénynek azóta sem jelent meg a végrehajtási utasítása, noha több oldalról is állandóan sürgetik a kormányt, hogy

egyrészt a külföldi sorsjegyek beözönlésének megakadályozására, másrészt az állami jövedelem szaporítása érdekében hajtsa végre a törvényt.

Amióta ezt a törvényt a parlament megszavazta és a hivatalos lapban közzétették, a közönség várja a román sorsjegyt-

ket, de — hiába várja.

De nemcsak a közönség szeretné tudni, hogy mikor lesz már valami ebből a törvényből, hanem azok is, akik a sorsjegyek terjesztésével akarnak foglalkozni, mert ez újabb egzisztenciákat, újabb üzletágakat teremthet.

A pénzügyminiszteriumban meglehetősen tájékozatlanok arra nézve, hogy Argetoianu miniszternek milyen tervai vannak a sorsjegytörvény további sorsával kapcsolatban. Talán

magá a miniszter sem tudja még, hogy mit akar, mert annyira el van foglalva másirányú államgazdasági ügyekkel, hogy nem ér rá foglalkozni ezzel a bagatell kérdéssel.

Mindössze annyi bizonyos, hogy az állam koncesszió formájában fogja értékesíteni azt az üzleti lehetőséget, amely a sorsjegyekben fekszik. A koncessziót árlejtes útján fogják értékesíteni és

általában 250–300 millióban fogják megszabni a két évtizedre szóló koncesszió minimális bérösszegét.

Természetesen mindez, majd csak akkor, ha a törvény végrehajtási utasítása már megjelent. Addig marad minden a régi-ben. Addig nem lehet sem árlejtest kiírni, sem komolyan tárgyalni. Hogy mikor fog a végrehajtási utasítás megjelenni, — bizonytalan. Valószínűleg már nem fog sokáig húzódni, de a koncesszió körüli ügyletet év végénél aligha lehet majd per-

Százhusz aktív tagja van az országos bankszövetségnek

Az új professzionális alakulathoz egyre több pénzintézet csatlakozik

Bukarest, szeptember 18.

Azzal a beszámolóval kapcsolatban, amelyben arról adtunk hírt, hogy Bukarestben megalakult az országos bankszövetség, az alábbiak közlésére kérték fel lapunkat a szövetség vezetősége részéről:

A szövetségnek nem 45, hanem 120 aktív tagja van már. A megalakulásban azért vett csak 45 bank részt, mert a törvény mindössze huszonöt bank megbízottjának a jelenlétét írja elő, más-

résről pedig bizonyos formalitásokat ír elő az alapításban résztvevő bankok számára. Az a nyolcvan tag, amely a belépési nyilatkozatot már előzőleg aláírta, az alapszabályoknak megfelelően írták azt alá, úgy, hogy belépésük nem feltételes, hanem végleges.

Itt említjük meg egyébként, hogy az országos bankszövetséghez naponként érkeznek újabb és újabb csatlakozási nyilatkozatok, ezek között igen jelentős számban erdélyiek és bánágiak is.

Takarodót fujt a gyáripar a tulzott védővámok leszállításának ügyében

A sérelmek özönét panaszolták el legutóbbi gyűlésükön a nagyváradai gyáriparosok

Nagyvárad, szeptember 18.

A gazdasági krízis tekintetében első helyen álló Nagyvárad gyáriparosai szeptember 15-én délután elkeseredett hangulatú körzeti gyűlést tartottak, amelyen dr. Büszörmenyi Sándor, a kolozsvári Ugir-kerület ügyvezető igazgatója is részt vett. A gyűlés mindenekelőtt azzal az ismeretes konfliktussal foglalkozott, amely a kolozsvári és környéki gyáriparosok körében robbant ki dr. Farkas Mózes védővámleszállítási javaslata körül. A nagyváradai gyárosok ezzel kapcsolatban megállapították, hogy a kolozsvári Ugir-kerület vezetőinek kötelessége volt megmozgítani a közvéleményt ebben a nagyfontosságú kérdésben, mert maguk is aktuálisnak látják, hogy álláspontot foglaljanak az iparcikknek előbbításának módjait ügyében.

Nagyvárad gyáriparosai elhamarkodottnak találják dr. Farkas Mózes messzemenő javaslatait, de ugyanakkor nem osztják mindenben annak a csoportnak a felfogását sem, amely tulzott merészséggel ragaszkodik a mai helyzet fenntartásához.

Ennek a közvetítő felfogásnak ad kifejezést a nagyváradai gyűlés által ebben a

kérdésben elfogadott határozati javaslat, amely felszólítja, hogy a vámtarifa leszállítása valóságos katasztrófa lenne a gyáriparra mindaddig, amíg a Romániával szomszédos államok nem cselekednek hasonlóképpen. De szállítsa le a kormány a belföldi iparnak a saját termeléséhez feltétlenül szükséges nyersanyagok, segédanyagok és félgyártmányok, valamint a belföldön nem termelt készgyártmányok behozatali vámját.

A vámtarifa revíziója előtt a kormány létesítsen megállapodást a gyárosokkal, amelyben ezek arra kötelezik magukat, hogy önként leszállítsák termelvényeik árát,

ha az említett behozatali vámok, valamint az adók, munkabérek és szociális terhek leszállításával megadják nekik a lehetőséget erre.

A nagyváradai gyáriparosok ezután az égetően aktuális ipari hitelkérdéssel foglalkoztak. A felszólalásokból kitűnt, hogy az általános sérelemken túl, mint a milyen például a bankok hitelfelmondásai, a váradiaknak külön sérelmük is van.

Annak ellenére, hogy Nagyváradon számos komoly és egészséges vállalat van, a Banca Nationala helyi fiókja

NEURALGINE



JURIST

LEKÜZDI A FARADTSÁGOT
KIMERÜLT SÉGET
FEJFAJÁST ÉS MIGRÉNT

fektuálni. Játék pedig csak — a jövő-
évben!

IZGATÓ KÉRDÉSEK, ME- LYEKRE NINCS VÁLASZ

Sok embernek izgatja a fantáziáját, hogy milyen lesz az új román állami sorsjáték. Hány játékciklus lesz, hány sorsjegyet fognak kibocsátani egy-egy osztályra, milyen nyeremények lesznek stb. Ezekre a kérdésekre megfellelni most még nem lehet. Nem lehet mégpedig azért, mert

ez nagyrésztben attól a társaságtól, érdekeltiségtől függ, amelyeknek birtokában lesz a koncesszió.

Hogy melyik lesz az a társaság, ezt sem lehet természetesen tudni. Elsősorban pályázik a koncesszióra a szekresztum alól feloldott Loteria de Stat, amely mögött a Banca de Credit Român, a Banca Marmarosch, Blank et Co. és a Banca Generala a Târii Romanesti pénzintézetek állanak. A többi igénylő még csak tapogatózik.

POGANY MARCEL.

egyetlen egy gyárnak sem hajlandó
közvetlenül hitelt adni.

Ez annál sérelmesebb, mert tudott dolog, hogy egyes erdélyi városokban, de főként a regáiban általános uzus az, hogy a Banca Nationala fiókjai az általuk is megfelelő bonitásúnak ítélt iparvállalatok részére bizonyos hitelkeretet állapítanak meg. És ugyanakkor, amidőn az állam minden segítség nélkül hagyja a nagyváradai gyárvállalatokat, az adózás terén is megkülönböztetést tesz a kincstár Nagyvárad rovására.

Végül az új kamarai cégbejegyzések ügyével foglalkozott a gyűlés.

Nagyváradon leirhatatlan az elégtelenség az új cégbejegyzési kötelezettség miatt.

Nem tudják elképzelni, hogy a mai kritikus időkben hogyan lehet új munkára, új kiadásokra kötelezni a vállalatokat.

Kis Közgazdasági Hírek

A különböző minisztériumokban teljes gőzerővel folynak a jövő évi költségvetés összeállítására irányuló munkálatok. A bizottságok naponként tartanak üléseket és a legnagyobb erőfeszítéseket teszik, hogy a költségeket leszállíthassák. A munkálatok részleteit, azok egyesítéséig a legnagyobb titokban kezelik.

A pénzügyminiszteriumban székelő vámvezérgazgatóság rendeletet küldött az ország összes vámhatóságaihoz, amelyben értesíti őket azokról a vámkedvezményekről, amelyekre a román-magyar kereskedelmi szerződésben sikerült lefektetni. A rendelet rámutat arra, hogy a Magyarországból Romániába behozott árura minden további nélkül alkalmazni kell a szerződésben előírt vámredukciókat.

Mintegy elismerésül a diktatura megszüntetésének, a párisi nagybankok 32 millió frankos kölcsönt folyósítottak a belgrádi mezőgazdasági hitelintézetnek. A Francia Nemzeti Bank pedig 2 millió dolláros hitelt nyújtott a jugoszláv államnak a Hoover-féle moratórium folytán beállott államháztartási hiány pótlására.

Aki mer, az nyer!

Merjen Ön is, mert 1 millió lej készpénzt nyerhet a REFORMÁTUS KORHÁZ-sorsjeggyel! Egy sorsjegy ára 100 lej. Kapható tözsdékben, bizományosoknál és a Központi Sorsjegyirodánál Cluj-Kolozsvár, Str. Bratianu (volt Király-utca) 51. szám alatt. Telefon: 905.

A nemzeti vagyon telemes vesztesége!

Évente mintegy 1½-2 milliárd Lei a termés csökkenés
búza kőösszög miatt!

Minden gazda vetőmagját

C E R E T A N

szárazpáccal kell hogy kezelje.

Ezáltal biztosan kikerülhetők az ilyenmű veszteségek.
Ceretán eddig CERESAN név alatt lett árusítva.

Kapható:

Burzenländer Landwirtschaftliche Verkaufshalle
BRASOV, Michael Weissgasse Nr. 17

és az összes szakmabeli üzletekben.

Arjegyzéket és ismertetést ad:

"PHARMA" STUDERUS & Co.
București 2. — Str. Spiru Haret 5.

Bayer-Meister-Lucius-Készítmény

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej

Vétel-eladás

Eladó: 3-szor szoba konvhas ház elfogadható áron. Brassó, Felső Cacova-u. 37. Erdeklődni Kórház-ucca 17. kalapszalón. 14879

Olcson eladó 2 háló, ebédli, hall-berendezés, takaréktűzhely, különböző házőlgek. Bukarest, Strada Capitan Protescu 24. 14878

Róházó és hajtó tacsó-kopók eladók. Győrbiró Zoltán Catalina, Treiscaune. 14893

Hidmérleget 3—4000 kgr-osat keresek. Becsey Andor, Kézdivásárhely, Háromszék. 14890

Modern, 10 évig adómentes ház, hajtó 12 százalékos, 950 ezer lejért eladó. Kapu-uccában üzleti ház, hajtó 15 százalékos, jó feltétel mellett eladó. Szép telek 1400 négyzetméter, 10 perc a Koronától, haláleset miatt 100.000 lejért sürgősen eladó. Öt perc a Koronától befűtött villa 7000 négyzetméter kerttel olcsón eladó. Erdeklődni Friedmann, Brassó, Kórház-ucca 18. sz. 14884

Allást nyer

Csokoládéárnyvár keres különösen desszertekhez értő szakembert. Részletes ajánlatok „Dessert-mester” jelíggel a brassói kiadói hivatalba kéreznék. 14819

Kellemes örök otthont nyújtana idősebb nőnek vagy férfinak biharmegyei ur család. „Házvétel” jelíggel a brassói kiadói hivatal továbbít. 14898

BETÁRSULÁS életképes vállalat vagy üzletbe 250 ezer lej tökével keresetlik. Ajánlatok „Beltárs” jelíggel a brassói kiadói hivatalba intézendők. 14899

Önállóan dolgozó maszmód és tanulóléány azonnala felvétetik. Brassó, Kórház-ucca 17. 14889

Allást keres

Német urileány nevelőnői állást keres. Varga Erzsébet, Codlea, Brassómegye. 14896

A cukorbetegség és az Insulin

írták
Dr. Bálint Rezső, Dr. Ernst Zoltán, ifj. Dr. Purjesz Béla, Dr. Balló József egyetemi tanárok

10 részben
Dietaetika függelékkel és utasítással ételek elkészítésére
A 300 oldalas könyv ára
544.- Lei
Brassói Lapok Könyvosztálya

FÉNYKÉPESZEGÉD keresztény, szakmában teljesen jártas, elsőrendű munkaerő, állást keres. Cim 14831 sz. a. a brassói kiadóban.

Egészséges székely asszony szoptatós-dadának elmenne jobb családba. Cim 14894 sz. alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Elegáns GARCONLAKÁS azonnali kiadó. Brassó, Kolostor-ucca 26—34. 14854

KIADÓK október 1-re Brassói Népbank épületében első emeleti uccai helyiségek irodának, orvosi rendelőnek, esetleg lakásnak. 14886

Házasság

AMERIKAI ALLAMPOLGAR, negyvenkilenc éves független keresztény férfi vagyok. Vállalkozó. Idehaza is tekintélyes vagyonnal rendelkezem, amiből gondtalanul megélhetünk, ámbár jövődöbelim kívánságára még néhány évre áthajózhatnánk Amerikába. Hozományra nem tekintek, jóra való, drék, magamhoz illő hölgyet feleségül vennék. Választ: „MAGYAR ASSZONY” jelíggel a brassói kiadói hivatalba kérek.

GAZDÁLKODÓ család, csinosnak mondott huszonéves éves árvája vagyok. (Keresztény). Szeretnék hamarosan férjhez menni. Ha jóvendőbelim gazdálkodni óhajt, benősiülhet birtokomba, de készpénzzé is tehetjük vagy bérbe adhatjuk. Komolytalanok ne írjanak. Levelet „ELSŐ KÍSÉRLET” jelíggel a brassói kiadói hivatal továbbít.

Marabu Keltetőgépek

gravitációs központi melegvízfűtéssel. Többszörösen kifizetve.

Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb.

raktárról szállít

„MODERNA” építőipari gépek és rádiátor részvénytársaság

Brasov, Strada Intundatá (Kis-utca) 12.

Ajánlat és prospektus díjmentesen.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 22.186—1931. Serv. Financiar.

ARVERESI HIRDETMEY

Hátrálékos városi díjak beszedése végett folyó évi október hó 2-án délelőtt 10 órakor a tanácsház előtt nyilvános árverésen eladatik a 710. Bv. számú Oldsmobil személyautó.

Erdeklődők a végrehajtási törvény értelmében kötelesek az árverés előtt a tárgy becsértékének 10 százalékát, mint óvadékot, az ügynök kezéhez letenni.

A vételár azonnali készpénzben fizetendő. Brasov, la 16. Septembrie 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte:
Suci m. p.

Secretar General:
Dr. Panopici m. p.

71 % - a a 41 és 80 év közötti embereknek csúszban szenved.



Figyelje meg arcán a csúsz jeleit.

A csúszos betegségekben viszatükröződnek a rohamok koros jelenségei:

az arcból jellemző és a szemek vagy a bőr sárga színe, az arcizmok pelyhűdése, kidagadt szemek, a halanték vénájának duzzadtsága leggyakoribb jelei a húgysav túltengésének a vér-

ben és ez a húgysav túltengés okozza az ízületi és izomcsúsz, a vesehomokot, derékfájást, migraent, vesekeletikát és egyéb vesebántalmakat.

Hogy a csúszos, köszvényes komplikációkat elkerülhessük, idejében használjunk URODONAL-t, a legtekélyesebb húgysavoldot, mely

teljesen megtisztítja a vért és megkönnyíti a húgysav lerakódásoknak a májból és veséből való kioldását, valamint a természetes csatornákban át való kivetését.

Urodonal a leggyengébb és legkényesebb gýmor is jól türi.

URODONAL

legyőzi a csúzt, gyógyítja a köszvényt, mert feloldja a húgysavat

Drogueriei Standard Str. Zorilor, No 2, Bucuresti.

Nyáron használjon SELS DE LITHINE CHATELAIN a legjobb szájvizet, amely frissit, könnyű és az emésztést elősegíti. Előállítja az Urodonal labororium

41— Lei
5 teljes regény 5 kötetben első sorozat:

Rákosi Viktor, Emmy Ambrus Zoltán, Giroflé és Girofla Dosztojevskij, Szegény Emberek

Feuille, Egy szegény ifjú története második sorozat:

Ambrus Zoltán, Őszi napsugár Dosztojevskij, A játékos Conan Doyle, Kettős Fogazzaro, Daniele Cortis I.

Vidékre portóval a pénz előleges beküldésével 51— Lei, utánvéttel 60— Lei.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Ujítsa meg

lejárt előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

A kiadói hivatal.

B. L. Kocsis Béla

ABRASSOI LAPOK nyomdai vállalatának kiadása és rotációja nyoma, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókkiadói hivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegye részére Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Ős: Str. S. Barnutiu 10. (Osztián Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (Ivott Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád. Str. Bererie 1. (Sörház-u.) — Marostordamegye: Szabó Jenő Cima. Marosvásárhely. Strada Reghiulu 10. — Nagyszeben: Strada Furcului 13. Szigetváry László. — Magyarországi: Str. Nic. Jiga 32. (Szabó Gyula) — Szatmár- és Máramarosmegye: (Szőke György) Szatmár, Str. Sincal 7. Szilágyosomlyó: (Heller Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Fűrés-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Denes József).

Központi szervezők, pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadói hivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

5000 példány

fogyott el 2 hét alatt Pjatiletka

Az ötéves teru mai állása

című könyvből A ma legizgalmasabb kérdését tárgyalja — Irta MICHAEL FARBMANN a londoni Economist tudósítója. — Ára 82 Lei. — Vidékre a pénz előzetes beküldése mellett 92, utánvét tel 93 Lei — Megrendelhető a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Előnyösebben szolgálják ki, ha hivatkozik hirdetésünkre